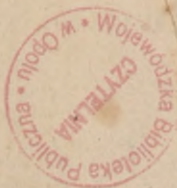

KODEKS KARNY
WOJSKOWY.

**Kolekcja
Emila Kornasia**

Wydanie Sądu okręgu etapowego VI. Armji.

CM WEK

327001

Województwo Opolskie
Opole

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr ...../201.....

80 404

POSTANOWIENIA WSTĘPNE.

Wojskowe zbrodnie i występki.

§ 1.

Przestępstwo, zagrożone według ustawy niniejszej karą śmierci, ciężkiego więzienia, albo więzienia lub twierdzy na czas powyżej lat 5, jest zbrodnią wojskową.

Przestępstwo, zagrożone według ustawy niniejszej karą pozbawienia wolności (§ 16.) nie wyżej lat 5-ciu, jest występkiem wojskowym.

Odpowiednie zastosowanie ogólnych przepisów prawa karnego.

§ 2.

O ile w kodeksie karnym wojskowym lub w przepisach niniejszych nie postanowiono inaczej, przepisy ogólne powszechnych ustaw karnych dzielnicowych, które dotyczą zbrodni i występków, stosuje się odpowiednio do zbrodni i występków wojskowych.

Do zbrodni i występków wojskowych, popełnionych w granicach Rzeczypospolitej stosuje się odpowiednio postanowienia ogólne tej powszechnej ustawy karnej, która obowiązuje na tym obszarze, gdzie przestępstwo popełniono.

Do zbrodni i występków wojskowych, popełnionych poza granicami Rzeczypospolitej (art. 3. i 4.*) stosuje się postanowienia ogólne tej powszechnej ustawy karnej dzielnicowej, która w myśl artykułu 3—5*) powinna być stosowana.

Dalsze zastosowania ogólnego prawa.

§ 3.

Przestępstwa wojskowych, które nie są wojskowymi zbrodniami lub występkami, będą sądzone według powszechnych ustaw karnych.

Osoby wojskowe.

§ 4.

Za wojskowych należy uważać żołnierzy i urzędników wojskowych, należących do armji lub marynarki. Jako armję należy rozumieć armję Polską — jako marynarkę — Polską marynarkę.

§ 5.

(Zniesiony artykułem 16. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r.).

Urlopowani.

§ 6.

Osoby stanu urlopowanych podlegają przepisom karnym ustawy niniejszej w czasie ich służby; pozatem stosują się do nich jedynie przepisy, wyraźnie wskazane w ustawie niniejszej, jako odnoszące się do osób stanu urlopowanych.

Czyny karygodne za granicą.

§ 7.

Za przestępstwa, spełnione przez wojskowych za granicą w wojsku lub też na innych stanowiskach służbowych karze się tak, jak gdyby spełniono w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

Państwa sprzymierzone.

§ 8.

Za zbrodnie i występki wojskowe, popełnione względem osób wojskowych Państw sprzymierzonych na wspólnej z nimi służbie — karze się, w razie poręczonych wzajemności, tak, jak gdyby przestępstwa były popełnione względem wojskowych własnej armji lub marynarki.

Ustawy wojenne.

§ 9.

Przepisy ustawy niniejszej o przestępstwach, popełnionych w polu (ustawy wojenne) obowiązują:

1. na czas pozostawania armji, marynarki lub ich poszczególnych części w stanie zmobilizowanym;
2. (uchylony artyk. 38. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r.);
3. względem tych oddziałów wojskowych, którym podczas rozruchu, rokoszu lub przedsięwzięcia wojennego dowodzący oficer służbowo ogłosił, że podczas tychże względem nich ustawy wojenne będą stosowane;
4. względem jeńców wojennych, którym najwyższy w miejscu ich pobytu dowodzący oficer służbowo oznajmił, że ustawy wojenne względem nich będą stosowane.

Personalna rozciągłość ustaw wojennych.

§ 10.

Wojskowi podlegają w wypadku w § 9. L 1., ustawom wojennym od dnia ich zmobilizowania do zdemobilizowania.

Przed nieprzyjacielem.

§ 11.

Jako stojący w obliczu nieprzyjaciela uważa się, w myśl niniejszej ustawy, każdy oddział wojskowy,

który w oczekiwaniu nieprzyjaciela rozpoczął służbę zabezpieczającą.

Wobec zebranych szeregowych.

§ 12.

Przepisy ustawy niniejszej przewidujące karę ze względu na to, że przestępstwo spełniono wobec zebranych szeregowych stosuje się wtedy, gdy oprócz przełożonego i biorących udział w przestępstwie, obecnych było jeszcze conajmniej trzech żołnierzy, zebranych w celu pełnienia służby wojskowej.

Powtórzenie.

§ 13.

Karę przewidzianą w ustawie ze względu na powtórzenie przestępstwa orzeka się względem sprawcy, który po skazaniu i ukaraniu go przez sąd polski za zbrodnię lub występki wojskowy, spełnił powtórnie tę samą zbrodnię lub ten sam występki wojskowy.

Przepis ten stosuje się także wtedy, gdy poprzednią karę w części tylko odbyto lub całkowicie albo częściowo darowano. Stosowanie tego przepisu jest wykluczone, jeżeli od czasu odbycia lub darowania kary, aż do spełnienia nowego przestępstwa upłyne lat pięć.

To samo obowiązuje przy dalszem powtarzaniu przestępstwa.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

O KARANIU W OGÓLNOŚCI.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Kary stosowane względem żołnierzy.

Kara śmierci.

§ 14.

Karę śmierci wykonywa się przez rozstrzelanie, jeżeli orzeczono ją za zbrodnię wojskową, w polu — również za zbrodnię nie wojskową.

Wykonanie kar wolnościowych.

§ 15.

Karę pozbawienia wolności, orzeczoną względem żołnierza przed lub po wstąpieniu do służby wykonują władze wojskowe.

Jeżeli na mocy przepisów ustawy karnej ogólnej, jest dozwolone lub nakazane zatrudnienie skazanego, odbywa się ono dla celów wojskowych i pod dozorem wojskowym. Podoficerowie i szeregowcy, skazani na karę więzienia, mogą być zatrudnieni poza zakładem i bez ich zgody.

W razie rozwiązania wojskowego stosunku służbowego, wykonanie kary przechodzi na władze cywilne.

Kara wolnościowa.

§ 16.

Karami pozbawienia wolności, w myśl ustawy niniejszej są: więzienie, twierdza lub areszt.

Kara pozbawienia wolności jest albo dożywotnią, albo czasową. Najwyższy wymiar czasowej kary pozbawienia wolności wynosi lat 15, najniższy 1 dzień.

O ile ustawa niniejsza wyraźnie nie przewiduje kary pozbawienia wolności jako dożywotniej, jest ona czasową*).

Rodzaje kary wolnościowej.

§ 17.

Karą pozbawienia wolności jest więzienie lub twierdza, jeśli jej czasokres przenosi sześć tygodni, w razie krótszego czasokresu — karą tą jest areszt.

Jeżeli przewidzianą karę ciężkiego więzienia należy zmniejszyć do czasu poniżej roku, stosuje się zamiast niej karę więzienia o równym czasokresie**).

Zaliczenie do czasu służby.

§ 18.

Kary pozbawienia wolności ponad 6 tygodni, nie zalicza się w poczet ustawowej czynnej służby w wojsku lub marynarce.

Areszt.

§ 19.

Rodzaje aresztu są: areszt domowy, lekki, średni i ścisły.

*) Patrz art. 41. Rozp. Rady Ministrów z 10. maja 1920 r.

**) Patrz art. 26. Rozp. Rady Ministrów z 10. maja 1920 r.

Art. 19. Rozp. R. Ministr.

§ 20.

Areszt domowy stosuje się do oficerów, areszt lekki lub średni do podoficerów i szeregowców, areszt ścisły jedynie do szeregowców.

Kara wolnościowa.

§ 21.

O ile ustawa niniejsza przewiduje karę pozbawienia wolności, rozumieć należy karę więzienia, twierdzy lub aresztu wedle uznania zależnie od jej czasokresu.

Dopuszczalność rodzaju aresztu.

§ 22.

Jeżeli ustawa niniejsza przewiduje areszt, można orzec każdy rodzaj aresztu, stosownie do stopnia wojskowego sprawcy.

Jeżeli ustawa niniejsza przewiduje pewien rodzaj aresztu, którego nie można stosować względem sprawcy z uwagi na jego stopień wojskowy, należy orzec bezpośrednio następujący dopuszczalny rodzaj aresztu.

Jeżeli ustawa nie przewiduje wyraźnie w poszczególnych wypadkach aresztu ścisłego stosuje się go wyłącznie względem tego, kto już karany był za zbrodnię wojskową lub występek wojskowy pozbawieniem wolności.

Areszt domowy.

§ 23.

Areszt domowy odbywa skazany w swem mieszkaniu. — Podczas odbywania tego aresztu nie wolno mu opuszczać mieszkania, ani przyjmować odwiedzin. Względem kapitanów (rotmistrzów) i oficerów niższych

można zarządzić orzeczeniem sędziowskim odbywanie kary w osobnym pokoju, przeznaczonym na areszt oficerski (obostrzony areszt domowy).

Areszt dla szeregowych.

§ 24.

Areszt lekki, średni i ścisły odbywa się w odosobnieniu. — Najwyższy wymiar aresztu ścisłego wynosi 4 tygodnie.

Areszt średni.

§ 25.

Areszt średni wykonywa się w ten sposób, że skazany otrzymuje twarde łóżce oraz chleb i wodę, jako pożywienie. — Obostrzenia te odpadają 4., 8. i 12. dnia, następnie zaś każdego 3-go dnia.

Areszt ścisły.

§ 26.

Areszt ścisły wykonywa się w ciemnicy, w tych samych zresztą warunkach co areszt średni. — Obostrzenia odpadają czwartego i ósmego dnia, następnie zaś co trzeci dzień.

Złagodzenia przy wykonywaniu.

§ 27.

Jeżeli stan zdrowia skazanego nie pozwala na odbycie kary średniego lub ścisłego aresztu, stosuje się łagodniejszy rodzaj aresztu.

Zmiany w polu i na okręcie.

§ 28.

Rozporządzenie określi, o ile wykonanie kar aresztu musi dla tego ulegć zmianie, że kary te mają być wy-

konane w czasie wojny, na okrętach lub innych statkach marynarki, pełniących służbę.

Ograniczenie kar pieniężnych.

§ 29.

W wypadkach, w których ogólne ustawy karne przewidują do wyboru karę pieniężną lub karę pozbawienia wolności, nie można orzec kary pieniężnej, jeżeli wskutek przestępstwa równocześnie naruszono wojskowy obowiązek służbowy.

Wojskowe kary na czci.

§ 30.

Szczególne kary na czci dla żołnierza są:

1. Wydalenie z wojska lub marynarki.
2. Dla oficerów: zwolnienie ze służby.
3. Dla podoficerów i żołnierzy: przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.
4. Dla podoficerów degradacja.

Wydalenie z wojska.

§ 31.

Względem podoficerów i szeregowców, skazanych na karę ciężkiego więzienia, orzeka się wydalenie z wojska i marynarki gdy ze względu na szczególne niskie pobudki, niezwykłą nikczemność, ujawnioną przy popełnieniu przestępstwa, lub widoczną niepoprawność, sprawca niegodny jest służenia w wojsku.

Względem oficerów orzeka się wydalenie:

1. w razie skazania na karę ciężkiego więzienia, tudzież wówczas, gdy ze skazaniem połączone są, z mocy samego prawa lub orzeczenia sądowego, skutki skazania za zbrodnie, przewidziane w powszechnej ustawie karnej;

2. w wypadkach, w których względem podoficerów lub szeregowców przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy jest nakazaniem.

Wydalenie z wojska lub marynarki można orzec obok więzienia ponad lat 5., prócz tego względem oficerów i we wszystkich wypadkach, w których względem podoficerów i szeregowców dopuszczalne jest przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Wydalenie z wojska, skutki.

§ 32.

Wydalenie z wojska lub marynarki pociąga za sobą z mocy samego prawa:

1. utratę stanowiska służbowego i związanych z niem odznaczeń, również wszystkich praw, nabytych przez służbę wojskową, o ile one mogą być orzeczeniem sędziowskiem odebrane;
2. trwałą utratę orderów i odznak honorowych;
3. niezdolność do powtórnego wstąpienia do wojska i marynarki.

Utrata tytułu oficerskiego.

§ 33.

Względem spensjonowanych oficerów orzeka się zamiast wydalenia z wojska lub marynarki utratę tytułu oficerskiego. Z utratą tą złączone są z mocy samego prawa skutki wskazane w § 32. L. 2. i 3. i pozbawienie prawa noszenia munduru oficerskiego.

Zwolnienie ze służby.

§ 34.

Zwolnienie ze służby orzeka się:

1. obok orzeczenia niezdolności do piastowania urzędów publicznych;

Przeniesienie do drugiej klasy.

§ 38.

Kto za występki wojskowy był sądownie już dwukrotnie skazany i ukarany, może być obok kary pozbawienia wolności, przeniesiony do drugiej klasy żołnierzy, jeśli go skazano po raz trzeci za występki wojskowy.

To samo może nastąpić, jeżeli oprócz kary sądowej wykonano kilkakrotnie kary dyscyplinarne najwyższego stopnia, a skazanie za wojskowy występki następuje powtórnie.

Obostrzenie tej kary jest wykluczone, jeżeli od przestępstwa, za które ostatnią karę orzeczono, do popełnienia nowego występkę upłynęło miesięcy sześć.

2. w wypadkach, w których względem podoficerów nakazaną jest degradacja.

Zwolnienie ze służby można orzec:

1. obok kary pozbawienia wolności powyżej roku;
2. w wypadkach, w których względem podoficerów degradacja jest dopuszczalną.

Zwolnienie ze służby, skutki.

§ 35.

Zwolnienie ze służby pociąga za sobą, z mocy samego prawa utratę stanowiska służbowego i wszystkich uprawnień nabytych przez służbę oficerską, o ile je można odebrać orzeczeniem sędziowskim, tudzież pozbawienie prawa noszenia munduru oficerskiego. Utrata tytułu służbowego nie jest połączona z tą karą.

Utrata uniformu oficerskiego.

§ 36.

Względem spensjonowanych oficerów, którym przysługuje prawo noszenia munduru oficerskiego, orzeka się utratę tego prawa zamiast zwolnienia ze służby.

§ 37.

Ustęp 1. skreślony art. 38. Rozp. Rady Ministrów z 10. maja 1920 r.

Przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy można orzec:

1. w razie ponownego powtórzenia przestępstwa;
2. jeżeli skazanie nastąpi za kradzież, sprzeniewierzenie, rabunek, wymuszenie, paserstwo, oszustwo lub fałszowanie dokumentów, nawet, gdy pozbawienie honorowych praw obywatelskich niema miejsca.

To samo może nastąpić, jeżeli oprócz kary sądowej wykonano kilkakrotnie kary dyscyplinarne najwyż-

szego stopnia, a skazanie za wojskowy występki następuje powtórnie.

Obostrzenie tej kary jest wykluczone, jeżeli od przestępstwa, za które ostatnią karę orzeczono, do pełnienia nowego występkę upłynęło miesięcy sześć.

Skutki przeniesienia do drugiej klasy.

§ 39.

Przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy pociąga za sobą, z mocy samego prawa, trwałą utratę orderów i odznak honorowych, przyczem skazany na tę karę niema prawa do noszenia wojskowej kokardy i nie może podnosić roszczeń o zabezpieczenie, o ile one mogą być odebrane orzeczeniem sędziowskim.

Degradacja.

§ 40.

Degradację orzeka się:

1. obok więzienia ponad rok;
2. obok przeniesienia do drugiej klasy żołnierzy;
3. obok pozbawienia zdolności piastowania urzędów publicznych.

Degradację można orzec:

1. obok rocznego lub krótszego więzienia;
2. za ponowne powtórzenie przestępstwa;
3. za przestępstwa w rodzaju wskazanym w § 37. ustęp 2, L. 2.

Degradacja, skutki.

§ 41.

Degradacja pociąga za sobą, z mocy samego prawa, powrót do stopnia szeregowca i utratę uprawnień nabytych przez służbę podoficerską, o ile je można odebrać orzeczeniem sędziowskim.

§ 42.

(Wykreślone art. 18. Rozp. Rady Ministrów z 10. maja 1920 r.).

ROZDZIAŁ DRUGI.

KARY WZGLĘDEM URZĘDNIKÓW WOJSKOWYCH.**Utrata urzędu.**

§ 43.

Utratę urzędu można orzec względem urzędników wojskowych:

1. Obok kary pozbawienia wolności ponad rok;
2. W razie skazania za przestępstwo w rodzaju wymienionych w § 37. ust. 2, L. 2.

Areszt na wojskowych urzędników.

§ 44.

Areszt względem wyższych urzędników wojskowych stosuje się jako areszt domowy, względem niższych — jako areszt lekki.

Wykonanie kary na wojskowych urzędnikach.

§ 45.

Przepisy §§ 14. i 15. stosują się także do urzędników wojskowych.

ROZDZIAŁ TRZECI.

USIŁOWANIE.**Karę na czci przy usiłowaniu.**

§ 46.

Jeżeli obok kary za dokonaną zbrodnię lub dokonany występki, wojskowe kary na czci są dopuszczalne

lub nakazane (§ 30), to są one obok kary za usiłowanie dopuszczalne.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

UCZESTNICTWO.

Uczestnictwo.

§ 47.

Jeżeli naruszono prawo karne przez wykonanie rozkazu w sprawach służbowych, to odpowiada za to jedynie przełożony, który wydał rozkaz. Podwładnego, spełniającego rozkaz, spotka jednak kara za uczestnictwo:

1. gdy wydany mu rozkaz przekroczył, albo
2. gdy wiedział o tem, że rozkaz przełożonego dotyczył czynu, którego celem było spełnienie ogólnych albo wojskowych zbrodni lub występków.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

OKOLICZNOŚCI WYKLUCZAJĄCE, ŁAGODZĄCE LUB POWIĘKSZAJĄCE KARĘ.

Wina.

§ 48.

Karalności czynu lub zaniechania nie wyklucza okoliczność, że sprawca uważał swe postępowanie za nakazane przez swe sumienie lub przez przepisy swej religji.

Bojaźń i pijaństwo.

§ 49.

Naruszenie obowiązku służbowego z bojaźni przed osobistym niebezpieczeństwem karze się tak samo, jak umyślne naruszenie obowiązku służbowego.

W wypadkach przestępstw przeciw obowiązkom podporządkowania wojskowego (subordynacji wojskowej), jakoteż przestępstw spełnionych w wykonywaniu służby — zawinione upicie się niestanowi okoliczności łagodzącej wymiar kary.

Wiek.

§ 50.

Przy karaniu za wojskowe zbrodnie i występki wymierzanie przewidzianej w ustawie kary jest niezależne od wieku sprawcy.

Wniosek karny.

§ 51.

Ściganie wojskowych zbrodni lub występków nie zależy od wniosku poszkodowanego lub innej osoby, uprawnionej do wniosku.

§ 52.

(Uchylony art. 38. Rozp. Rady Min. z 10. maja 1920).

Podwyższenie kary.

§ 53.

W wypadkach, w których ustawa niniejsza grozi powiększoną karą pozbawienia wolności, może ta kara dojść do podwójnego wymiaru oznaczonego za odnośną zbrodnię lub występki; nie może ona jednak przekroczyć najwyższego, ustawą dopuszczalnego, wymiaru rodzaju kary, który ma być zastosowany (§§ 16., 17., 24.).

Zbieg przestępstw.

§ 54.

Winny popełnienia dwu lub więcej przestępstw wojskowych lub pospolitych przed zapadnięciem orzecze-

nia o winie, ulega karze jedynie według przepisu, grożącego karą najsurowszą za jedno ze zbiegających się przestępstw, jako okoliczności obciążające.

Porównanie surowości kar nastąpi według słusznego uznania sędziego, w szczególności przy uwzględnieniu rodzaju kary, czasu jej trwania, tudzież jej skutków.

Przepis ust. 2. niniejszego artykułu nie wyklucza wyrzeczenia kary dodatkowej lub grzywny, jeżeli orzeczenie tychże byłoby dopuszczalne lub nakazane obok kary, którąby w razie nieistnienia zbiegu należało wymierzyć za jedno z przestępstw.

Jeżeli z karą, którąby w razie nieistnienia zbiegu wymierzyć należało za jedno z przestępstw, łączyły się skutki karno-sądowego skazania, należy o skutkach tych orzec tak, jak o karze dodatkowej.

Przepis niniejszego artykułu stosuje się również w wypadku zbiegu przestępstw wojskowych z pospolitami.

Ogólne powody podwyższenia kary.

§ 55.

Powiększenie kary (§ 53.) orzec należy, o ile ustawa niniejsza nie zawiera szczególnych postanowień:

1. względem przełożonych, którzy wspólnie z podwładnymi przestępstwo spełnili lub wogóle brali udział w przestępstwie podwładnych;

2. jeżeli spełniono przestępstwo z nadużyciem broni, uprawnień służbowych lub podczas wykonywania służby;

3. jeżeli przestępstwo spełniło wspólnie więcej osób zebranych w zgraję lub w obecności tłumu.

CZEŚĆ DRUGA.

POSZCZEGÓLNE ZBRODNIE I WYSTĘPKI I ICH KARANIE.

DZIAŁ PIERWSZY.

Zbrodnie i występki wojskowe żołnierzy.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Zdrada stanu, zdrada kraju i zdrada wojenna.

§§ 56 – 61.

(Uchylony art. 49. Rozp. Rady Min. z dn. 10. maja 1920.).

ROZDZIAŁ DRUGI.

NARAŻENIE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO SIŁY ZBROJNEJ W POLU.

Naruszenie obowiązku służbowego.

§ 62.

Kto w polu umyślnie naruszy obowiązek służbowy i tem spowoduje, że przedsięwzięcia nieprzyjacielskie doznają poparcia, lub, że dla prowadzących wojnę wojsk polskich lub sprzymierzonych powstanie niebezpieczeństwo lub szkoda — ulega karze ciężkiego więzienia do lat dziesięciu albo karze więzienia do lat dziesięciu. W wypadkach mniejszej wagi i w wypad-

kach nie umyślnego naruszenia obowiązku służbowego stosuje się karę pozbawienia wolności do lat trzech.

Obok więzienia można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Kapitulacja.

§ 63.

Karze śmierci ulega:

1. dowódca miejsca umocnionego, który odda je nieprzyjacielowi, nie wyczerpawszy wprzód wszystkich środków obrony;

2. dowódca, który w polu zaniedbując stojące do swego rozporządzenia środki obrony, opuści powierzony mu posterunek lub odda go nieprzyjacielowi;

3. dowódca, który podda się w otwartym polu w razie, jeśli to spowoduje złożenie broni przez podwładne wojska, a on sam nie uczynił wprzód wszystkiego, czego obowiązek odeń wymaga;

4. dowódca okrętu, należącego do marynarki, który tenże okręt lub jego załogę odda nieprzyjacielowi, nie uczyniwszy wprzód wszystkiego, czego, w celu uniknięcia oddania, obowiązek odeń wymaga.

W wypadkach mniejszej wagi, wskazanych pod L. 2 i 3, stosuje się twierdzą nie niżej lat pięciu lub dożywotnią twierdzą.

ROZDZIAŁ TRZECI.

SAMOWOLNE ODDALENIE SIĘ I DEZERCJA.

Samowolne oddalenie się.

§ 64.

Kto się samowolnie oddali ze swego oddziału, opuści swe stanowisko służbowe lub z umysłu zdala od

tychże się trzyma, albo kto samowolnie przekroczy udzielony mu urlop, ulega karze pozbawienia wolności do miesięcy sześciu za samowolne oddalenie się. *)

Wypadki uważane za równe samowolnemu oddaleniu.

§ 65.

Za samowolne oddalenie się uważa się także, jeżeli żołnierz w polu zaniecha:

1. przyłączyć się napowrót do oddziału, od którego się odłączył, lub do oddziału najbliższego;
2. zameldować się natychmiast po skończeniu niewoli w jednym z oddziałów wojskowych.

To samo stosuje się do osoby, należącej do marynarki, która, rozłączywszy się poza obrębem wód krajowych z okrętem, zaniecha natychmiastowego stawienia się na tymże lub innym okręcie wojennym lub w najbliższym konsulacie Polskim.

§§ 66—67.

(Uchylony art. 16. Rozp. Rady Min. z dn. 10. maja 1920).

Niestawiennictwo na wypadek mobilizacji.

§ 68.

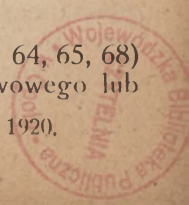
Tej samej karze (§ 64.) ulega osoba stanu urlopowanych, która, po ogłoszeniu pogotowia wojennego lub po zarządzeniu mobilizacji, nie uczyni zadość powołaniu do służby lub publicznemu wezwaniu do stawienia się w ciągu trzech dni po upływie oznaczonego terminu.

Dezercja.

§ 69.

Winny samowolnego oddalenia się (§§ 64, 65, 68) w zamiarze trwałego uchylenia się od ustawowego lub

*) Patrz art. 128 p. k. Rozp. Rady Min. 10/V. 1920.

dobrowolnie przyjętego obowiązku służby, ulega karze za dezercję. *)

Kara za dezercję.

§ 70.

Za dezercję karze się więzieniem od miesięcy sześciu do lat dwu, przy pierwszym powtórzeniu więzieniem od roku do lat pięciu, przy następnem powtórzeniu ciężkiem więzieniem — od lat pięciu do dziesięciu. W wypadkach mniejszej wagi można zmniejszyć karę więzienia do miesięcy trzech, w wypadkach powtórzenia do miesięcy sześciu.

Usiłowanie podlega karze.

Dezercja w polu.

§ 71.

Za dezercję w polu karze się więzieniem od lat pięciu do dziesięciu; w wypadkach mniejszej wagi można zmniejszyć karę więzienia do roku. W razie powtórzenia, jeśli poprzednią dezercję popełniono nie w polu, stosuje się ciężkie więzienie nie niżej lat pięciu; jeżeli zaś poprzednią dezercję spełniono w polu — karę śmierci lub dożywotnie ciężkie więzienie, albo ciężkie więzienie nie niżej lat dziesięciu.

Wspólna dezercja.

§ 72.

Jeśli więcej osób zmówiło się i wspólnie dokonało dezercji, powiększa się zastosowaną karę ciężkiego więzienia od roku do lat pięciu. W wypadkach mniejszej wagi (§ 70. ust. 1., zd. 2.) powiększenie kary wynosi conajmniej sześć miesięcy.

*) Patrz art. 59. p. k. Rozp. Rady Ministrów z 10. maja 1920.

W razie spełnienia przestępstwa w polu, stosuje się zamiast więzienia ciężkie więzienie na ten sam przeciąg czasu; względem przywódcy i podżegacza — karę śmierci, dożywotnie ciężkie więzienie lub ciężkie więzienie nie niżej pięciu — w razie powtórzenia nie niżej dziesięciu lat.

Dezercja w obliczu nieprzyjaciela.

§ 73.

Dezercja z posterunku w obliczu nieprzyjaciela lub z oblężonej twierdzy — karze się śmiercią.

Tej samej karze ulega zbieg, który przechodzi do nieprzyjaciela.

Kara na czci za dezercję.

§ 74.

Obok więzienia za dezercję orzeka się przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Samostawiennictwo.

§ 75.

Jeżeli dezerner stawia się w przeciągu sześciu tygodni — w polu w przeciągu tygodnia po dokonanej dezercji, można zmniejszyć zastosowaną karę ciężkiego więzienia lub więzienia do połowy, a w miejsce kary śmierci orzec dożywotnie ciężkie więzienie lub więzienie nie niżej lat pięciu. W razie, gdy nie zachodzi powtórzenie i przestępstwo spełniono nie w polu, można zaniechać przeniesienia do drugiej klasy żołnierzy. Względem podoficerów orzeka się jednak degradację.

Przedawnienie dezercji.

§ 76.

Przedawnienie ścigania karnego za dezercję rozpoczyna się z dniem, w którym dezerner byłby dopełnił

swego ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku służby, gdyby nie był spełnił przestępstwa.

Doniesienie o dezercji.

§ 77.

Kto, otrzymawszy wiarygodną wiadomość o zamiśle dezercji w czasie, kiedy jej udaremnienie jest możliwe, zaniecha donieść o tem w porę swemu przełożonemu — ulega, jeżeli dezercji dokonano, karze pozbawienia wolności do miesiący sześciu; a jeżeli dezercji dokonano w polu — karze pozbawienia wolności do lat trzech.

Nakłanianie do dezercji.

§ 78.

Kto umyślnie nakłania drugiego do popełnienia dezercji lub umyślnie dezercję popiera, ulega — jeśli dezercji dokonano — karze więzienia od sześciu miesięcy do lat dwu; w polu — karze więzienia od lat 5-ciu do 10-ciu; zarazem można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

W wypadkach mniejszej wagi można zmniejszyć karę więzienia do miesiący trzech, w polu — do roku*).

Usiłowanie ulega karze.

Samouwolnienie się aresztowanego.

§ 79.

Aresztowany, który się sam uwolni, ulega karze pozbawienia wolności do miesiący sześciu, jeśli wyższa kara za dezercję nie ma zastosowania.**)

*) Patrz art. 59. p. k. Rozp. Rady Ministrów z 10. maja 1920 r.

***) Patrz art. 128. p. k. Rozp. Rady Min. z 10. maja. 1920 r.

Złamanie aresztu domowego.

§ 80.

Oficer, osadzony w areszcie domowym, który samowolnie mieszkanie opuści — ulega karze pozbawienia wolności do miesiący sześciu; zarazem orzeka się zwolnienie ze służby. Oficer osadzony w areszcie domowym, który przyjmuje wbrew zakazowi § 23. odwiedziny, ulega karze pozbawienia wolności do miesiący sześciu; w ciężkich wypadkach orzeka się jednocześnie zwolnienie ze służby.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

SAMOUSZKODZENIE I UDANIE UŁOMNOŚCI.

Samookaleczenie się.

§ 81.

Kto umyślnie przez samookaleczenie się lub w inny sposób spowoduje sam lub przez drugiego swą niezdolność do spełniania ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku służby, ulega karze więzienia od roku do lat pięciu; jednocześnie orzeka się przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Jeżeli czyn pociągnie za sobą niezdolność do robót dla celów wojskowych, powiększa się zastosowaną karę więzienia o trzy miesiące do roku; jednocześnie orzeka się wydalenie z armji lub marynarki.

Usiłowanie podlega karze.

Pomoc do samookaleczenia się.

§ 82.

Tym samym karom pozbawienia wolności (§ 81) ulega ten, kto na żądanie pozbawia drugiego zdolności

do spełniania ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku służby; jednocześnie można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Uchylenie się od obowiązku służbowego przez wprowadzenie w błąd.

§ 83.

Kto w zamiarze zupełnego, lub częściowego uchylenia się od ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku służby, użyje środka obliczonego na wprowadzenie w błąd — ulega karze pozbawienia wolności do lat 5-ciu; jednocześnie orzec można przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Ten sam przepis karny stosuje się do uczestnika.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

TCHÓRZOSTWO.

Obciążające tchórzostwo w potyczce.

§ 84.

Kto w potyczce ucieka z tchórzostwa i towarzyszy broni skłania słownie lub znakami do ucieczki, ulega karze śmierci.

Tchórzostwo w potyczce.

§ 85.

Ulega karze ciężkiego więzienia do lat 5-ciu, kto z tchórzostwa:

1. w czasie wymarszu do walki, w potyczce lub w odwrocie skrycie pozostaje w tyle poza swym oddziałem, chyłkiem się zeń wymyka lub ukrywa, rzuca do ucieczki, odrzuca lub porzuca swą broń lub amuni-

cję, albo czyni swego konia lub swą broń niezdatnemi do użycia;

2. udaje rannego lub cierpiącego, albo przez umyślne upicie się usiłuje uchylić się od walki lub od innej z niebezpieczeństwem dla niego połączonej czynności służbowej w obliczu nieprzyjaciela.

W wypadkach mniejszej wagi stosuje się więzienie od roku do lat 5-ciu i przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Tchórzostwo ze szkodliwymi skutkami.

§ 86.

Jeżeli w wypadkach wskazanych § 85. skutkiem tchórzostwa powstała znaczna szkoda, stosuje się ciężkie więzienie nie niżej lat 5-ciu, jeżeli zaś spowodowano śmierć człowieka — nie niżej lat 10-ciu albo dożywotnie ciężkie więzienie.

Tchórzostwo.

§ 87.

Kto w innych wypadkach, nie wskazanych w §§ 84 i 85, narusza wojskowy obowiązek służbowy z obawy przed osobistym niebezpieczeństwem, ulega karze pozbawienia wolności nie wyżej lat trzech; zarazem można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Dowody odwagi.

§ 88.

Jeżeli sprawca w wypadkach wskazanych w §§ 85 i 86, złożył po spełnieniu przestępstwa wybitne dowody odwagi, można orzec karę mniejszą od najniższej w ustawie przewidzianej kary pozbawienia wolności, a w wypadkach wskazanych w §§ 85 i 87, można karania zupełnie zaniechać.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO OBOWIĄZKOM SUBORDYNACJI WOJSKOWEJ.

Naruszenie czci.

§ 89.

Kto w służbie lub w związku z czynnością służbową narusza cześć należną przełożonemu, w szczególności głośno się uskarża lub naganie się sprzeciwia — ulega karze aresztu.

Jeżeli naruszenie czci dopuszczono się pod bronią lub wobec zebranych szeregowych albo, jeżeli ono przedstawia się jako groźba, orzeka się areszt średni lub ścisły nie niżej dni 14-stu, albo więzienie lub twierdzę nie wyżej lat trzech*).

Okłamywanie przełożonych.

§ 90.

Kto na pytanie w sprawach służbowych świadomie powie nieprawdę przełożonemu, ulega karze aresztu.

Obraza przełożonych.

§ 91.

Kto obraża przełożonego lub starszego w stopniu służbowym, ulega karze pozbawienia wolności nie wyżej lat dwu, w razie obrazy w służbie lub w związku z czynnością służbową, karze pozbawienia wolności nie wyżej lat trzech.

Jeżeli obrazę popełniono przez rozpowszechnianie pism, przedstawień lub wizerunków, orzeka się więzienie lub twierdzę nie wyżej lat 5-ciu.

*) Patrz art. 128. Rozp. Rady Ministrów 10. maja 1920.

W wypadku obrazy oszczerczej stosuje się więzienie nie wyżej lat 5-ciu.

Nieposłuszeństwo.

§ 92.

Nieposłuszeństwo, wynikające z niewykonania samowolnej zmiany lub przekroczenia rozkazu w sprawach służbowych, ulega karze aresztu *)

Obciążające nieposłuszeństwo.

§ 93.

Jeżeli nieposłuszeństwo pociągnie za sobą znaczną szkodę, stosuje się areszt średni lub ścisły nie niżej dni 14-stu, albo więzienie lub twierdzę nie wyżej lat 10-ciu, w polu nie wyżej lat 15-stu, lub dożywotnią karę pozbawienia wolności.

Jeżeli z nieposłuszeństwa wyniknie niebezpieczeństwo znacznej szkody stosuje się karę pozbawienia wolności, nie wyżej lat dwu, w polu — nie wyżej lat trzech *).

Odmówienie posłuszeństwa.

§ 94.

Kto wyraźnie odmówi posłuszeństwa lub da do zrozumienia swe nieposłuszeństwo przez słowa, gesty, lub inne działania, kto wzywa przełożonego do oświadczenia się co do otrzymanego odeń rozkazu służbowego lub nagany, albo mimo powtórzenia rozkazu służbowego trwa w nieposłuszeństwie — ulegnie karze aresztu średniego lub ścisłego nie niżej dni 14-stu, albo więzienia lub twierdzy nie wyżej lat trzech *).

*) Patrz art. 128. p. k. Rozp. R. M. z 10. maja 1920.

Odmówienie posłuszeństwa przed zebranymi szeregowymi.

§ 95.

Jeżeli jeden z czynów wskazanych w § 94, spełniono wobec zebranych szeregowych, wbrew rozkazowi stawania pod broń lub pod bronią, stosuje się więzienie lub twierdzę nie wyżej lat 5-ciu, w polu więzienie lub twierdzę nie niżej roku. W wypadkach mniejszej wagi, jeśli czyn spełniono nie przeciw rozkazowi stawania pod broń i nie pod bronią, można karę zmniejszyć do dni 14-tu aresztu średniego lub ścisłego.

Jeżeli jeden z czynów wskazanych w ust. 1., spełniono w obliczu nieprzyjaciela — stosuje się karę pozbawienia wolności nie niżej lat 10-ciu; w wypadkach mniejszej wagi, nie niżej roku. Jeżeli czyn polega na wyraźnej odmowie posłuszeństwa na rozkaz wydany w obliczu nieprzyjaciela lub nieposłuszeństwo na ten rozkaz ujawni się słowami, gestami albo innymi działaniami, stosuje się karę śmierci, karę na wolności dożywotnią lub nie niżej lat 10-ciu — w wypadkach mniejszej wagi karę na wolności nie niżej roku.

Opór.

§ 96.

Kto przedsięwzięcie za pomocą gwałtu lub groźby przeszkodzić przełożonemu w wykonaniu rozkazu służbowego albo zmusi go do podjęcia lub zaniechania czynności służbowej — ulegnie za opór karze pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do lat 10-ciu, w wypadkach mniejszej wagi — karze pozbawienia wolności nie niżej lat dwu, w wypadkach mniejszej wagi — nie niżej miesięcy sześciu.

Tę samą karę stosuje się, jeśli czyn spełniono względem szeregowych wystanych na rozkaz lub przyzwanych do pomocy przełożonemu*).

Czynne targnięcie się.

§ 97.

Kto czynnie targnie się na przełożonego lub przedsięwzięcie czynny nań napad, ulegnie karze pozbawienia wolności nie niżej lat trzech, w wypadkach mniejszej wagi — karze pozbawienia wolności nie niżej sześciu miesięcy. Jeżeli czynu dokonano pod bronią, wogóle w służbie lub wobec zebranych szeregowych, albo z bronią lub innem niebezpiecznym narzędziem — stosuje się karę pozbawienia wolności nie niżej lat 5-ciu, w wypadkach mniejszej wagi nie niżej roku.

Jeżeli czyn popełniono w polu, stosuje się karę śmierci, w wypadkach mniejszej wagi lub w razie spełnienia czynu poza służbą, karę pozbawienia wolności dożywotniej, lub nie niżej roku.

Jeżeli czyn spowodował ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć przełożonego, to w wypadkach wskazanych w ustępie 1. stosuje się zamiast więzienia lub twierdzy ciężkie więzienie w tym samym czasokresie, w wypadkach mniejszej wagi — ciężkie więzienie lub karę pozbawienia wolności nie niżej jednego roku; w wypadkach wskazanych w ustępie 2, stosuje się karę śmierci, w wypadkach mniejszej wagi — dożywotnią karę ciężkiego więzienia lub pozbawienia wolności albo karę ciężkiego więzienia lub pozbawienia wolności nie niżej lat dwu.

Obok więzienia i obok twierdzy orzeka się zwolnienie ze służby.*)

*) Patrz art. 59. p. k. Rozp. Rady Min. z dnia 10. maja 1920 r.

Podrażnienie.

§ 98.

Jeżeli podwładny rozdrażniony tem, że przełożony obszedł się z nim wbrew przepisom lub przekroczył granice swej władzy służbowej, z miejsca dał się porwać do jednego z przestępstw, wskazanych w §§ 89—97, stosuje się karę pozbawienia wolności nie niżej lat trzech, jeżeli ten czyn zagrożony jest karą śmierci lub dożywotnią karą pozbawienia wolności; jeżeli w ustawie przewidzianą jest czasowa kara pozbawienia wolności, można ją zmniejszyć do połowy najniższego jej wymiaru, w razie jeśli połowa ta wynosi więcej niż rok, — do roku; względem oficerów można zaniechać zwolnienia ze służby.

Jeżeli sposób postępowania przełożonego okaże się czynną zniewagą lub wogóle ponizającym obchodzeniem się z podwładnym, można karę zmniejszyć do sześciu miesięcy, o ile połowa najniższego wymiaru kary w ustawie przewidzianej wynosi więcej niż sześć miesięcy; kara nie może przewyższać trzeciej części najwyższego wymiaru przewidzianej w ustawie kary.

Wezwanie do nieposłuszeństwa.

§ 99.

Kto wzywa lub pobudza żołnierza do odmowy posłuszeństwa, do oporu lub do czynnego targnięcia się na przełożonego, ulega karze na równi z podżegaczem, jeśli wezwanie lub pobudzenie spowodowało przestępstwo lub też karygodne usiłowanie.

Jeżeli wezwanie lub pobudzenie pozostało bez skutku, orzeka się karę pozbawienia wolności nie wyżej lat dwu, w polu areszt średni lub ścisły, więzienie lub twierdzę nie wyżej lat pięciu. Kara nie może być jednak

cięższą co do rodzaju i wymiaru od kary przewidzianej w ustawie za czyn.

Pobudzanie do nieposłuszeństwa.

§ 100.

Kto wzywa lub pobudza więcej żołnierzy do wspólnej odmowy posłuszeństwa, wspólnego oporu lub wspólnego targnięcia się na przełożonego, ulegnie za podburzanie karze więzienia nie niżej lat pięciu, bez względu na to, czy skutek nastąpił.

Jeżeli czyn spowodował znaczną szkodę dla służby, stosuje się więzienie nie niżej lat dziesięciu; w polu można orzec dożywotnie więzienie.

Urządzanie zebrań.

§ 101.

Kto bez upoważnienia urządza zebrania żołnierzy dla narady nad sprawami lub instytucjami wojskowymi, albo zbiera podpisy w celu wspólnego przedstawienia lub zażalenia odnośnie do tychże spraw lub instytucji, ulegnie karze pozbawienia wolności nie wyżej lat trzech; równocześnie orzec można zwolnienie ze służby.

Biorący udział w tym zebraniu, przedstawieniu lub zażaleniu ulegną karze pozbawienia wolności nie wyżej sześciu miesięcy.

Wywołanie niezadowolenia.

§ 102.

Kto stara się wywołać między towarzyszami broni niezadowolenie ze służby, ulegnie karze pozbawienia wolności nie wyżej lat trzech, jeżeli się to stanie przez słowne oświadczenie.

Jeżeli czyn popełniono przez rozpowszechnianie pism, przedstawień lub wizerunków albo w polu, orzeka

się średni lub ścisły areszt nie niżej dni 14-stu, albo więzienie lub twierdzą, nie wyżej lat 5-ciu.

Rokosz.

§ 103.

Jeżeli więcej osób zmówi się do wspólnej odmowy posłuszeństwa, stawienia oporu lub targnięcia się na przełożonego, ulegną one karze za rokosz. Stosuje się karę przewidzianą w ustawie za czyn, którego spełnienia zmowa dotyczy i powiększa się ją o czasokres od miesiący trzech do lat 2.

Jeżeli na skutek zmowy przystępstwo spełniono, powiększa się karę przewidzianą za czyn wedle § 53, jeżeli kara następnie dopuszczalna większa jest od kary stosowanej na mocy postanowienia ustępu 1.*)

Niedoniesienie o rokosz.

§ 104.

Kto otrzyma wiarygodną wiadomość o rokosz w czasie, gdy można jeszcze zapobiedz zamierzonemu czynowi przestępnemu i zaniecha donieść o tem w porę, ulega, w razie spełnienia umówionego przestępstwa, karze pozbawienia wolności nie wyżej lat 3.

Niekaralność za rokosz.

§ 105.

Biorący udział w rokosz nie ulegnie karze, jeżeli o niej wtedy doniesie, kiedy władza służbowa nie ma jeszcze skądinąd o nim wiadomości i jeżeli to uczyni w taki sposób, że można zapobiedz zamierzonemu czynowi.

---

*) Patrz art. 59 p. k. Rozp. R. M. z 10. maja 1920.

Rozruch.

§ 106.

Jeżeli więcej osób skupia się w tłum i wspólnymi siłami przedsięwzięcie odmowę posłuszeństwa przełożonemu, opór lub targnięcie się na przełożonego, każdy uczestnik tłumy ulega za rozruch wojskowy karze więzienia nie niżej lat 5-ciu, w polu nie niżej lat 10-ciu; zarazem orzeka się przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.*)

Główni sprawcy rozruchu.

§ 107.

Przywódcy i podlegacy rozruchu wojskowego, tudzież uczestnicy rozruchu wojskowego, którzy się dopuszczą czynnego gwałtu na przełożonym, ulegną karze ciężkiego więzienia nie niżej lat 5-ciu, lub dożywotniego ciężkiego więzienia, a jeżeli rozruch popełniono w polu, karze śmierci.*)

Rozruch przed nieprzyjacielem.

§ 108.

Jeżeli rozruch wojskowy popełniono w obliczu nieprzyjaciela, stosuje się względem wszystkich uczestników karę śmierci; w wypadkach mniejszej wagi — karę dożywotniego ciężkiego więzienia, lub więzienia, albo karę ciężkiego więzienia, lub więzienia nie niżej lat 5-ciu.

Powrót do porządku przy rozruchu.

§ 109.

Biorący udział w rozruchu wojskowym, którzy powrócą do posłuszeństwa, zanim dojdzie do czynnego

*) Patrz art. 59 p. k. Rozp. R. M. z 10. maja 1920.

gwałtu na przełożonym, ulegną karze więzienia lub twierdzy nie wyżej lat dwu, o ile nie są oni podżegaczami lub przywódcami rozruchu.

Jeśli w tym wypadku wszyscy biorący udział w rozruchu wojskowym powrócą do posłuszeństwa, to podżegacze i przywódcy ulegną karze więzienia lub twierdzy od roku do lat pięciu.

Obciążony współudział w rozruchu.

§ 110.

Karze przewidzianej w ustawie na podżegacza rozruchu wojskowego ulega każdy biorący w nim udział, kto:

1. osobiście wezwany przez przełożonego do posłuszeństwa odmówi go wyraźnie słowem lub czynem;
2. popiera rozruch za pomocą nadużycia sygnałów wojskowych lub hasła do rozruchu;
3. posiada najwyższy stopień służbowy wśród uczestniczących w rozruchu.*)

§ 110 a.

W wypadkach mniejszej wagi wskazanych w §§ 100, 106, 107 i 110, można zmniejszyć karę w wypadkach wskazanych w § 100 ust. 1. i § 106, do sześciu miesięcy, w polu do roku więzienia, w wypadkach wskazanych w § 100 ust. 2, § 107 i 110 do roku, w polu do dwu lat więzienia. W polu, można w wypadkach wskazanych w §§ 107 i 110, stosować zamiast więzienia ciężkie więzienie w tym samym czasokresie albo dożywotnie ciężkie więzienie lub więzienie.

W wypadkach wskazanych w §§ 106, 107, 108 i 110 dopuszczalne jest obok orzeczonej kary więzienia — przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

*) Patrz art. 59. p. k. Rozp. R. M. z 10. maja 1920 r.

Czyny karygodne przeciwko wartom.

§ 111.

Kto narusza cześć należną warcie wojskowej, lub dopuści się względem niej obrazy, nieposłuszeństwa, oporu lub czynnego targnięcia się na nią, ulegnie karze tak, jakby czyn spełnił względem przełożonego.

Za wartę wojskową w myśl ustawy niniejszej uważa się wszystkich żołnierzy przeznaczonych do służby wartowniczej, lub wojskowej służby bezpieczeństwa, włącznie z żandarmami polowymi i personelem warty sztabowej marynarki, którzy tę służbę pełnią i jako tacy są do rozpoznania.

Wyzwanie na pojedynek.

§ 112.

Kto wywie na pojedynek przełożonego lub starszego stopniem służbowym z powodów służbowych, ulegnie karze pozbawienia wolności nie niżej roku, w razie odbycia pojedynku pozbawienia wolności nie niżej lat trzech; jednocześnie orzeka się zwolnienie ze służby.

Te same kary stosują się względem przełożonego, który wyzwanie przyjmie lub do pojedynku stanie.

Występki z podporządkowania w stanie urlopowanych.

§ 113.

Osoba stanu urlopowanych ulega karom według przepisów niniejszego rozdziału także wtedy, gdy nie pozostaje w służbie, jeśli działa wbrew postanowieniom § 101. lub spełni inne przestępstwo przewidziane w tym rozdziale w stosunku służbowym z przełożonym lub w mundurze wojskowym albo jeżeli dopuści się nieposłuszeństwa lub oporu przeciw prawnie uzasadnionemu rozkazowi w sprawach służbowych.

NADUŻYCIE WŁADZY SŁUŻBOWEJ.**Nadużycie władzy służbowej dla celów prywatnych*).**

§ 114.

Kto nadużywa swej władzy służbowej względem podwładnego do rozkazów lub żądań nie pozostających w żadnym związku ze służbą lub dla celów prywatnych, również, kto żąda od podwładnego podarunków, pożyczka od niego bez uprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego pieniądze lub przyjmuje podarunki, albo wogóle kto skłania podwładnego zapomocą swego stanowiska służbowego do zobowiązań dlań niekorzystnych lub mogących wywierać wpływ szkodliwy na wzajemny stosunek służbowy, ulega karze więzienia lub twierdzy nie wyżej lat dwu, w wypadkach mniejszej wagi — karze aresztu.

W wypadkach cięższych, w szczególności w razie powtórzenia przestępstwa, można orzec zwolnienie ze służby lub degradację.

Skłonienie do czynów karygodnych.

§ 115.

Kto przez nadużycie swej władzy służbowej lub swego stanowiska służbowego umyślnie skłonił podwładnego do spełnienia czynu zagrożonego karą, ulega, jako sprawca lub podlegacz powiększonej karze.

Usiłowanie skłonienia do czynów karygodnych.

§ 116.

Kto przez nadużycie swej władzy służbowej lub przez nadużycie swego stanowiska służbowego stara

*) 128 p. k. Rozp. R. M. z 10. maja 1920 r.

się skłonić podwładnego do spełnienia czynu zagrożonego karą, ulega karze pozbawienia wolności nie wyżej roku.

Powstrzymanie od zażaleń i udaremnienie tychże.

§ 117.

Przełożony, który groźbą niekorzystnych następstw lub innymi bezprawnymi środkami usiłuje powstrzymać jednego lub więcej podwładnych od wniesienia lub popierania zażaleń, udaremnia lub usiłuje udaremnić zażalenie wniesione doń przepisowo, a które jest on obowiązany dalej przedłożyć lub zbadać, ulega karze pozbawienia wolności nie wyżej lat pięciu, równocześnie orzec można zwolnienie ze służby lub degradację.

Przekroczenie prawa karania.

§ 118.

Kto umyślnie przekracza swój zakres prawa karania, a w szczególności, kto świadomie wymierza niezasłużone lub niedozwolone kary, ulega karze więzienia nie wyżej lat pięciu, równocześnie orzec można zwolnienie ze służby.

Wpływ na wymiar sprawiedliwości.

§ 119.

Kto z umysłu wywiera bezprawny wpływ na wymiar sprawiedliwości, ulega karze więzienia nie wyżej lat pięciu; jednocześnie orzec można zwolnienie ze służby lub degradację.

W wypadkach mniejszej wagi orzeka się twierdza nie wyżej lat pięciu.

Przyjęcie prawa rozkazywania.

§ 120.

Kto bez upoważnienia podejmuje czynność, którą można podjąć tylko z mocy prawa rozkazywania lub

karania, ulega karze pozbawienia wolności nie wyżej roku*).

Sprzeczne z przepisami obchodzenia się.

§ 121.

Kto obraża podwładnego lub się z nim sprzecznie z przepisami obchodzi, ulega karze pozbawienia wolności nie wyżej lat dwu.

W razie obrazy oszczerczej, stosuje się więzienie nie wyżej lat pięciu.*)

Bicie podwładnych.

§ 122.

Kto z umysłu podwładnego trąca, bije, lub mu w inny sposób wyrządza na ciele krzywdę, albo na zdrowiu szkodę, ulega karze więzienia lub twierdzy nie wyżej lat trzech; w wypadkach mniejszej wagi można zmniejszyć karę do tygodnia aresztu.

Również można, a w razie ponownego powtórzenia czynu, należy orzec obok więzienia lub twierdzy zwolnienie ze służby lub degradację.

Ciężkie uszkodzenie ciała podwładnych.

§ 123.

Jeżeli wskutek czynu nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała podwładnego, stosuje się ciężkie więzienie nie wyżej lat pięciu, w wypadkach mniejszej wagi więzienie lub twierdzę od sześciu miesięcy do lat pięciu.

Jeżeli ciężkie uszkodzenie ciała zamierzono i ono nastąpiło, orzeka się karę ciężkiego więzienia od lat dwu do dziesięciu.

Jeżeli z uszkodzenia ciała (§ 122) wynikła śmierć podwładnego, stosuje się karę ciężkiego więzienia nie

---

*) Patrz art. 128. p. k. Rozp. R. M. z dnia 10. maja 1920 r.

nizej lat trzech, w wypadkach mniejszej wagi więzienie lub twierdzę nie nizej roku.

Wykluczenie bezprawności.

§ 124.

Czynów spełnionych przez przełożonego w celu obrony przed czynną napaścią podwładnego, lub w celu wymuszenia posłuchu dla swych rozkazów w wypadkach ostatecznej potrzeby i bezpośrednio grożącego niebezpieczeństwa, nie uważa się za nadużycie władzy służbowej.

Stosuje się to w szczególności do wypadku, gdy oficer z braku innych środków do utrzymania niezbędnego posłuchu znalazł się w położeniu zniewalającym go do użycia broni przeciwko podwładnemu, który mu stawiał czynny opór.

Nadużycie władzy służbowej wart.

§ 125.

Warta wojskowa, która spełni jedno z przestępstw wojskowych wskazanych w §§ 114—116, 118—123, ulega karze tak, jakby czyn ten spełnił przełożony. Jeżeli czyn ten spełniono względem osoby, która poza stosunkiem służbowym warty, jest jej przełożonym — stosuje się zwiększoną karę.

Przepis zawarty w § 124 ma i tu zastosowanie.

Nadużycie władzy służbowej urlopowanych.

§ 126.

Osoba stanu urlopowanych ulega karze według przepisów niniejszego rozdziału także wtedy, gdy nie pozostaje w służbie, jeżeli spełni w stosunku służbowym z podwładnymi lub w mundurze wojskowym jedno z przestępstw oznaczonych w tym rozdziale.

PRZESTĘPSTWA SPEŁNIONE W POLU NA OSOBACH LUB MIENIU.

Ściganie bez wniosku.

§ 127.

Jeżeli żołnierz popełni w polu kradzież, sprzeniewierzenie, uszkodzenie cielesne, zbrodnię lub występki przeciw obyczajności, jest dochodzenie przestępstwa niezależne od wniosku poszkodowanego, lub innej osoby uprawnionej do wniosku.

Zdobycz.

§ 128.

Kto się w polu samowolnie oddała z oddziału w celu grabieży, lub samowolnie łupi rzeczy, które jako takie podlegają prawu zdobyczy, ulega karze pozbawienia wolności do lat trzech; równocześnie orzec można przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Tej samej karze ulega ten, kto bezprawnie przywłaszcza sobie zdobycz, którą prawnie osiągnął, a do oddania której jest zobowiązany.

Plądrowanie.

§ 129.

Dopuszcza się plądrowania, kto w polu, korzystając z popłochu wojennego, lub nadużywając swej przewagi wojskowej:

1. zabiera jawnie, lub wymusza w zamiarze bezprawnego przywłaszczenia sobie rzeczy, należące do mieszkańców kraju;

2. bez upoważnienia nakłada kontrybucje wojenne lub przymusowe dostawy, albo przekracza miarę rekwizycji jemu poruczonych, o ile to czyni dla swej korzyści.*)

Czego nie uważa się za plądrowanie.

§ 130.

Nie uważa się za plądrowanie, jeżeli przywłaszczenie obejmuje tylko środki żywnościowe i lecznicze, przedmioty służące do ubrania, środki opałowe, furazowe lub transportowe, i jeżeli ono odpowiada istniejącej potrzebie.

Kara za plądrowanie.

§ 131.

Plądrowanie karze się więzieniem do lat pięciu i przeniesieniem do drugiej klasy żołnierzy.

Zniszczenie.

§ 132.

Złośliwe lub swawolne spustoszenie lub zniszczenie cudzych rzeczy w polu, podlega karze pozbawienia wolności do lat dwu, w cięższych wypadkach tej samej, co plądrowanie.

Obciążone plądrowanie.

§ 133.

Jeżeli plądrowanie lub czyn równie karalny spełniono zapomocą gwałtu na osobie, orzeka się ciężkie więzienie do lat dziesięciu. Jeżeli przez gwałt spowo-

dowano ciężkie uszkodzenie ciała, stosuje się ciężkie więzienie nie niżej lat dziesięciu; jeżeli zaś spowodowano śmierć człowieka — karę śmierci, w wypadkach mniejszej wagi — dożywotnie ciężkie więzienie.

Tak samo karze się przywódców, jeżeli przestępstwo spełniło więcej osób. Uczestnicy takiego przestępstwa, którzy sami nie dopuścili się gwałtu na osobie, ulegają karze więzienia do lat dziesięciu; równocześnie orzeka się przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Obrabowanie poległych i t. d.

§ 134.

Kto w polu w zamiarze bezprawnego przywłaszczenia sobie zabierze jakikolwiek przedmiot członkowi wojsk polskich lub sprzymierzonych, pozostałemu na placu boju, albo odbierze lub wymusi jakikolwiek przedmiot od chorego lub rannego na placu boju, w marszu, w czasie transportu lub w szpitalu albo od jeńca wojennego powierzonego jego straży — ulega karze ciężkiego więzienia do lat dziesięciu, w wypadkach mniejszej wagi — więzienia do lat pięciu i przeniesieniu do drugiej klasy żołnierzy; jednocześnie można orzec utratę obywatelskich praw honorowych.

Maruderzy.

§ 135.

Kto w polu, jako maruder, ludność miejscową uciska, ulega za maruderstwo karze więzienia od sześciu miesięcy do lat pięciu; jednocześnie można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy

Jeżeli wielu czyn spełniło, którzy się skupili w celu ciągłego uciskania ludności krajowej lub jeśli czyn ten zakrawa na płądrowanie albo na przestępstwo równie

karalne, stosuje się względem każdego, z biorących w nim udział karę ciężkiego więzienia do lat dziesięciu.

Płądrowanie na Polakach.

§ 136.

Jeśli jedno z przestępstw określonych w §§ 129—133 i 135, spełniono względem poddanego polskiego lub poddanego państwa sprzymierzonego, orzeka się karę powiększoną, a jeżeli powszechnie ustawy karne przewidują cięższą karę, tę karę.

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY.

INNE PRZESTĘPSTWA PRZECIW WŁASNOŚCI.

Uszkodzenie przedmiotów służbowych.

§ 137.

Kto umyślnie i bezprawnie uszkodzi, niszczy lub zbywa służbowy przedmiot, ulega karze pozbawienia wolności do lat dwu; w wypadkach szczególnie ciężkich można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.*)

Kradzież i sprzeniewierzenie.

§ 138.

Kto podczas służby lub z naruszeniem wojskowego stosunku służbowego dopuści się kradzieży albo sprzeniewierzenia przedmiotów dostępnych albo powierzonych mu z powodu służby lub owego stosunku służbowego, ulega karze średniego lub ścisłego aresztu, albo karze więzienia nie wyżej lat pięciu; jednocześnie można orzec utratę obywatelskich praw honorowych. Taka sama kara

*) Patrz art. 128. p. k. Rozp. Rady Min. z 10. maja 1920 r.

spotyka tego, kto popełni kradzież lub sprzeniewierzenie względem przełożonego lub towarzysza broni, względem dającego kwaterę lub osoby należącej do jego domowników.

(Ostatni ustęp powyższego paragrafu uchylony przez następujące postanowienie artykułu 50. K. K. W. Rozp. Rady Min. z 10. maja 1920), o ile czyn według powszechnej ustawy karnej jest zbrodnią, orzeka się karę, przewidzianą przez tę ustawę, jeśli za ową zbrodnię grozi kara w rozmiarze, nie niżej jednego roku ciężkiego więzienia.

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY.

NARUSZENIE OBOWIĄZKÓW SŁUŻBOWYCH PRZY SPEŁNIANIU POSZCZEGÓLNYCH CZYNNOŚCI SŁUŻBOWYCH.

Falszywy raport.

§ 139.

Kto umyślnie wystawi nieprawdziwe poświadczenie służbowe lub zdaje niezgodne z prawdą raporty, meldunki albo sprawozdania służbowe lub je świadomie dalej przedkłada, ulega karze więzienia od miesiąca sześciu do lat trzech i przeniesieniu do drugiej klasy żołnierzy. W wypadkach mniejszej wagi stosuje się średni lub ścisły areszt, albo więzienie lub twierdzę nie wyżej miesiący sześciu.

Przekupstwo.

§ 140.

Kto za czyn, stanowiący naruszenie obowiązku służbowego przyjmie, żąda lub pozwala sobie przyrzec

podarunek lub inne korzyści, ulegnie za przekupstwo karze ciężkiego więzienia nie wyżej lat pięciu. W wypadkach mniejszej wagi stosuje się karę pozbawienia wolności nie wyżej lat trzech; obok więzienia można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Występki warty.

§ 141.

Kto jako dowódca warty wojskowej, komendy lub oddziału, albo jako sztyldwach lub posterunek z własnej winy stanie się niezdolny do spełnienia obowiązującej go służby, lub samowolnie posterunek opuści, albo wogóle postępuje wbrew danym mu przepisom odnośnie do owej służby, ulega karze aresztu średniego lub ścisłego nie niżej dni czterdziestu, w polu aresztu średniego lub ścisłego nie niżej tygodni trzech, albo karze więzienia lub twierdzy do dwu lat.*)

W razie wyrządzenia szkody przez naruszenie obowiązków, stosuje się więzienie lub twierdzę do lat trzech, w polu więzienie lub twierdzę nie niżej miesięcy sześciu, jeśli tego naruszenia obowiązku dopuszczono się w obliczu nieprzyjaciela — karę śmierci, w wypadkach mniejszej wagi, karę pozbawienia wolności nie niżej roku, lub karę dożywotniego pozbawienia wolności.

Jeżeli naruszenie obowiązków w polu pociągnęło za sobą niebezpieczeństwo znacznej szkody, stosuje się karę pozbawienia wolności nie niżej miesięcy 3., a jeśli naruszenie obowiązków dopuszczono się w obliczu nieprzyjaciela, karę pozbawienia wolności nie niżej roku.

Uszkodzenie okrętu.

§ 142.

Kto przez niedbalstwo w pełnieniu swej służby spowoduje znaczne uszkodzenie okrętu lub jego przy-

*) Art. 128 p. k. Rozp. R. M. z 10. maja 1920.

należytości, ulega karze pozbawienia wolności do lat trzech, w wypadkach cięższych można jednocześnie orzec zwolnienie ze służby.

Dopuszczanie czynów karygodnych.

§ 143.

Kto jako dowódca warty wojskowej, komendy lub oddziału, albo jako sztyldwach lub posterunek świadomie dopuści do spełnienia przestępstwa, któremu mógł i był służbowo obowiązany przeszkodzić, ulegnie takiej karze, jak gdyby sam spełnił przestępstwo.

Dozwolenie ucieczki aresztantom.

§ 144.

Kto umyślnie pozwala uciec aresztowanemu powierzonymu jego dozorowi, konwojowi lub straży, albo z umysłu uwolnienie tegoż skuteczni lub je wesprze, również kto umyślnie nie dokona aresztowania nakazanego mu przez przełożonego lub należącego do jego obowiązku służbowego, ulega karze średniego lub ścisłego aresztu nie niżej dni czternastu, albo więzienia lub twierdzy do lat pięciu; obok kary więzienia można orzec przeniesienie do drugiej klasy żołnierzy.

Jeżeli ucieczkę aresztowanego udogodniono lub ułatwiono tylko przez niedbalstwo albo jeżeli aresztowanie nie doszło do skutku z powodu niedbalstwa — stosuje się kary pozbawienia wolności do miesiący sześciu.

§ 145.

Naruszenie obowiązków w sprawach zarządu.

Żołnierz, który przy załatwianiu poruczonych mu interesów zarządu armji lub marynarki spełni czyn, sta-

nowiający w myśl powszechnych ustaw karnych, zbrodnię lub występki w urzędzie, ulegnie karze przewidzianej w tychże ustawach względem urzędników.

ROZDZIAŁ JEDYNASTY.

INNE PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO PORZĄDKOWI WOJSKOWEMU.

Opuszczenie miejsca.

§ 146 *).

Kto bez pozwolenia opuści wartę lub swe miejsce przy Komendzie albo podczas marszu, ulegnie karze aresztu; w polu stosuje się średni lub ścisły areszt, albo więzienie lub twierdzę do miesiący sześciu.

Zaniedbanie dozoru.

§ 147.

Kto z własnej winy zaniedba dozoru nad swymi podwładnymi, do którego jest obowiązany, albo umyślnie zaniecha obowiązkowego doniesienia lub ściganie przestępstwa swych podwładnych — ulegnie karze pozbawienia wolności do miesiący sześciu; względem oficerów można równocześnie orzec zwolnienie ze służby.

Nieostrożne obchodzenie się z bronią.

§ 148.

Kto przez nieostrożne obchodzenie się z bronią lub amunicją uszkodzi człowieka na ciele, ulegnie karze pozbawienia wolności do lat trzech, w razie sprowa-

*) Patrz art. 128. p. k. Rozp. R. M. z 10/5 1920.

dzenia śmierci człowieka, karze więzienia lub twierdzy do lat pięciu.

Bezprawne użycie broni.

§ 149.

Kto bezprawnie użyje swej broni lub wezwie podwładnego do bezprawnego użytku broni, ulega karze więzienia lub twierdzy do roku, o ile niema zastosowania wyższa kara.

Małżeństwo bez pozwolenia.

§ 150.

Kto ożeni się bez wymaganego zezwolenia służbowego ulegnie karze twierdzy do miesięcy trzech; równocześnie orzec można zwolnienie ze służby.

Brak zezwolenia służbowego nie wpływa na ważność zawartego małżeństwa.

Pijaństwo w służbie.

§ 151 *).

Kto w służbie lub po wyznaczeniu do służby wskutek upicia się stanie się niezdolnym do spełnienia swych obowiązków służbowych, ulegnie karze średniego lub ścisłego aresztu, albo więzienia lub twierdzy do roku; jednocześnie orzec można zwolnienie ze służby.

Nadużycie prawa załoby.

§ 152.

Kto w złej wierze wniesie zażalenie oparte na nieprawdziwych twierdzeniach, ulegnie karze pozbawienia wolności do roku.

---

*) Patrz art. 128 p. k. Rozp. R. M. z 10/5. 1920.

Kto ponownie i lekkomyślnie wnosi zażalenie oparte na nieprawdziwych twierdzeniach lub wniesie zażalenie z pominięciem przepisanej drogi służbowej ulegnie karze aresztu.

DZIAŁ DRUGI.

**WOJSKOWE ZBRODNIE I WYSTĘPKI URZĘDNIKÓW
WOJSKOWYCH.**

Urzędnik wojskowy.

§ 153.

Urzędnik wojskowy, który dopuści się w polu jednego z przestępstw, określonych w rozdziale pierwszym do trzeciego, szóstym i ósmym działu pierwszego, ulegnie karze według przepisów stosowanych także względem żołnierzy; zamiast przeniesienia do drugiej klasy żołnierzy orzeka się utratę urzędu.

Urzędnik wojskowy; prawo pospolite.

§ 154.

Inne naruszenia obowiązków przez urzędników wojskowych osądza się według ogólnych przepisów obowiązujących urzędników.

DZIAŁ TRZECI.

**PRZEPISY KARNE DLA OSÓB, PODLEGAJĄCYCH
USTAWOM WOJSKOWYM JEDYNIE PODCZAS WOJNY.**

Orszak armji.

§ 155.

Podczas wojny przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej podlegają przepisom karnym niniejszej ustawy,

w szczególności przepisom wojennym, wszystkie osoby, które się znajdują na mocy jakiegokolwiek stosunku służbowego lub umownego przy armji wojującej lub wogóle przy niej przebywają albo jej towarzyszą.

Rozwiązanie stosunku służbowego lub umowy.

§ 156.

Obok każdej kary pozbawienia wolności, wyznaczonej względem przestępcy w stosunku służbowym lub umownym do wojsk, można jednocześnie orzec rozwiązanie tego stosunku.

Oficerowie zagraniczni.

§ 157.

Oficerów zagranicznych, dopuszczonych do armji wojującej, sędzi się według przepisów obowiązujących oficerów polskich, o ile Naczelnik Państwa nie wyda specjalnych postanowień.

Względem osób towarzyszących tym oficerom stosuje się przepis § 155.

Jeńcy wojenni.

§ 158.

Do przestępstw jeńców wojennych stosuje się analogiczne przepisy niniejszej ustawy w miarę ich stopnia wojskowego.

Złamanie słowa przez jeńców wojennych.

§ 159.

Jeniec wojenny, który ucieka, łamiąc słowo honoru lub po uwolnieniu na słowo honoru — łamie dane przyrzeczenie, ulega karze śmierci.

Tej samej karze ulega ten, kto po uwolnieniu z niewoli pod pewnymi warunkami przed końcem wojny, tych warunków nie dotrzyma.

Czyny karygodne na terenie wojennym.

§ 160.

Cudzoziemiec lub poddany polski, który dopuści się podczas wojny przeciw Rzeczypospolitej Polskiej na terenie wojennym jednego z przestępstw określonych w §§ 57—59 i 134, ulegnie karze podług przepisów zawartych w tych paragrafach *)

Czyny karygodne w okopowanym obszarze.

§ 161.

Cudzoziemiec lub poddany polski, który na obszarze obcego Państwa zajętego przez wojska polskie dopuścił się karalnego z mocy ustawy Rzeczypospolitej Polskiej przestępstwa przeciw Wojskom Polskim, osobom do nich należącym lub przeciw władzy ustanowionej z rozporządzenia Naczelnika Państwa, ulegnie karze, jak gdyby przestępstwo spełnił na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

DZIAŁ CZWARTY.

POSTANOWIENIA DODATKOWE DLA MARYNARKI.

Nazwy w marynarce.

§ 162.

Następujące wyrażenia ustawy niniejszej wzięte ze stosunków w armji, uważa się za równoznaczne dla marynarki:

---

*) Patrz art. 49. i 51, K. K. W. Rozp. Rady Min. 10/V. 1920.

wojsko równa się marynarce lub flocie ;
 oddział wojsk równa się okrętowi ;
 dowódca warty wojskowej równa się oficerowi
 warty ;

kokarda wojskowa równa się odpowiedniej odznace
 w marynarce ;

areszt domowy równa się aresztowi kajutowemu ;
 mieszkanie równa się kajucie.

Okręt.

§ 163.

Przez okręt rozumie się w myśl ustawy niniejszej
 każdy statek marynarki, na którym, znajduje się dowódca
 wojskowy wraz z załogą.

Stan mobilizowania w marynarce.

§ 164.

Za stan zmobilizowania uważa się w marynarce stan
 wojenny okrętu.

Dla wojskowych marynarki, znajdujących się na
 lądzie, nastaje w rozumieniu ustawy niniejszej mobiliza-
 cja pod tymi samymi warunkami, jak dla wojskowych
 armji.

Okręt znajdujący się wobec nieprzyjaciela.

§ 165.

Okręt uważa się za znajdujący się wobec nieprzy-
 jaciela tak długo, jak długo w oczekiwaniu zetknięcia
 się z nieprzyjacielem jedno lub więcej z dział okręto-
 wych jest nabitych ostremi ładunkami.

Obsługa okrętu.

§ 166.

Oprócz wojskowych podlega kodeksowi karnemu
 wojskowemu obsługa okrętu.

Inne osoby wzięte na pokład okrętu w charakterze służbowym, podlegają ustawom wojennym, dopóki okręt znajduje się w stanie wojennym.

D O D A T E K.

Wykaz wojskowych, należących do armji i marynarki wojskowej.

Wojskowi, należący do armji polskiej i marynarki wojskowej, składają się z żołnierzy i urzędników wojskowych.

A) Żołnierzami są:

I.

Oficerowie.

Oficerowie dzielą się na cztery kategorie główne w wojsku:

1. generalicję,
2. oficerów sztabowych,
3. kapitanów i rotmistrzów,
4. oficerów niższych (poruczników i pporuczników).

w marynarce:

1. oficerów flagowych lub admirałów,
2. oficerów sztabowych,
3. kapitanów-podporuczników,
4. oficerów niższych (porucznik na morzu i podporucznik na morzu).

II.

Podoficerowie.

Podoficerowie dzielą się w armji i marynarce na:

1. noszących porte-pèè oficerskie (podoficerowie z porte-pèè),
  2. nie noszących porte-pèè oficerskiego (podoficer bez porte-pèè),
  3. szeregowcy łącznie ze starszymi żołnierzami,
  4. członkowie Korpusu sanitarnego,
  5. członkowie Korpusu weterynaryjnego, tudzież
  6. członkowie Korpusu inżynierów, budowy maszyn,
- należą w miarę ich stopnia wojskowego do wymienionych pod 1, 2 i 3 kategorii.

B) Urzędnikami wojskowymi

są wszyscy urzędnicy, posiadający stopień wojskowy, ustanowieni w armji lub marynarce stale lub czasowo dla potrzeb armji lub marynarki, nie należące do żołnierzy a podlegający Ministrowi wojny lub szefowi admiralicji, jako szefowi administracji. Nie stanowi przy tem różnicy, czy oni złożyli przysięgę służbową, czy też nie.

Urzędnicy wojskowi, posiadający stopień oficerski są wyższymi urzędnikami wojskowymi, wszyscy inni urzędnicy wojskowi — są niższymi urzędnikami wojskowymi.

Dziennik ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 71. z 9/VIII. 1920.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA.

z dnia 30. lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 53. ust. 1. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. o wprowadzeniu w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 59. poz. 368).

Art. 1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. (Dz. U. Nr. 59, poz. 369) w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Naczelnik Państwa i Przewodniczący
Rady Obrony Państwa

J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów

Witos.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA.

z dnia 30. lipca 1920 roku.

w przedmiocie wojskowego sądownictwa
doraźnego.Art. 1. Postępowanie doraźne zarządzane być
może:

1. Przeciw osobom wojskowym;

Prócz przestępstw, przewidzianych w art. 59. i 60.
rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r.
(Dz. Ust. Nr. 59 poz. 368) w przedmiocie wprowadzenia
w życie ustawy wojskowego postępowania kar-
nego, nadto:a) w byłym zaborze rosyjskim: za zdradę w wy-
padkach art. 108, 109, 111, 111¹, 111², 111³, 112¹, 118,
ust. 1. kod. kar. z r. 1903;b) w byłym zaborze austriackim: za porozumie-
wanie się z nieprzyjacielem i inne przedsięwzięcia, ma-
jące na celu szkodę dla polskiej siły zbrojnej lub jej
sprzymierzeńców lub korzyści dla nieprzyjaciela okre-
ślone w § 67 ust. 2. austr. u. k. (art. 49 ust. 2 rozpo-
rządzenia z dnia 10. maja 1920 r. Dz. Ust. Nr. 59 poz.
369 w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego
kodeksu karnego);c) w byłym zaborze pruskim: za zdradę w wy-
padkach §§ 88—91 niem. kod. kar. z r. 1871 tudzież
§ 1 ust. 1 i 2 i § 3 ust. 2 ustawy z dnia 3. czerwca
1914 r. przeciw zdradzie tajemnic wojskowych Dz. U.
Rz. str. 195.

II. Przeciw osobom cywilnym:

a) za szpiegostwo na rzecz państwa obcego lub
nieprzyjaciela, lub nieuprawnione werbowanie;

b) za przestępstwa wymienione wyżej pod l. a), b), c), oraz w byłym zaborze rosyjskim za podżeganie do dezercji (art. 11 ust. 1. ustawy z 20. lutego 1920 r. Dz. Ust. Nr. 20 poz. 104), w byłym zaborze austriackim za zbrodnię z § 222 u. k., o ile dotyczy podżegania żołnierza do dezercji, w byłym zaborze pruskim za występki z § 141 niem. kod. kar. z r. 1871, o ile chodzi o podżeganie do dezercji.

O ile ulegają właściwości sądów wojskowych w myśl art. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 59 poz. 368) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21. lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 61 poz. 394).

Przepis art. 76 rozporządzenia z dnia 10. maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 59 poz. 368) pozostaje w mocy.

Wprowadzenie postępowania doraźnego ogłosić należy w sposób przewidziany w § 437 w. p. k. a nadto przez rozlepianie obwieszczeń w każdym mieście powiatowem.

Art. 2. W postępowaniu doraźnem sąd orzekający tworzy się według postanowień art. 70—72 rozporządzenia z dnia 10. maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 59 poz. 368) także poza wypadkami postępowania w polu i na morzu. Uchyła się § 7 ustawy wojskowego postępowania karnego. Dochodzenia przewidziane w § 438 powyższej ustawy nie mają trwać dłużej jak 14 dni.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Wykonanie niniejszego rozporządzenia należy do Ministra Spraw Wojskowych.

Naczelnik Państwa i Przewodniczący
Rady Obrony Państwa

Piłsudski.

Prezydent Ministrów

Witos.

USTAWA.

z dnia 9. lipca 1920 r.

o płacy wojskowych, zawieszonych w czynnościach służbowych oraz odbywających kary sądowe lub dyscyplinarne.

Art. 1. Wojskowi, zawieszeni w czynnościach, lub osadzeni w areszcie śledczym otrzymują od chwili zawieszenia ich w czynnościach lub osadzenia w areszcie śledczym połowę płacy (żołdu), przywiązanej do ich rzeczywistego stopnia.

Art. 2. Oficerowie i im równorzędni oraz podoficerowie i starsi szeregowcy, zasądzeni prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności bez degradacji, szeregowcy zaś, zasądzeni prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności za przestępstwa, nie pociągające za sobą u powyżej wymienionych degradacji, od chwili uprawomocnienia się wyroku przez czas trwania kary otrzymują połowę płacy (żołdu), przywiązanej do rzeczywistego stopnia.

Art. 3. Oficerowie i im równorzędni, skazani w drodze dyscyplinarnej na karę zawieszenia w czynnościach, od chwili zawieszenia w czynnościach otrzymują trzy czwarte płacy, przywiązanej do ich rzeczywistego stopnia.

Art. 4. Przy obliczaniu płacy (żołdu) w myśl art. 1—3 nie uwzględnia się dodatków polowych, funkcyjnych, reprezentacyjnych i służbowych, które przy wyższem obliczaniu nie będą brane pod uwagę.

Art. 5. Oficerowie i im równorzędni oraz podoficerowie i starsi szeregowcy, zasądzeni prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności, po-

łączoną z degradacją, zaś szeregowcy, zasądzeni prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności za przestępstwa, pociągające za sobą u powyżej wymienionych degradację otrzymują od chwili uprawomocnienia wyroku przez cały czas trwania kary tylko połowę zasadniczego żołdu szeregowca.

Art. 6. Postanowienie art. 1 — 3 nie naruszają w niczem praw członków rodziny wojskowego, dotkniętego skutkami tych artykułów do pobierania należnych im dodatków lub zasiłków. Natomiast członkowie rodziny wojskowego, dotkniętego skutkami art. 5, z chwilą uprawomocnienia się wyroku tracą prawo do wszelkich dodatków lub zasiłków.

Art. 7. Wszystkie pobory, wstrzymane w myśl art. 4. wypłaca się wojskowym z chwilą, gdy wdrożone przeciw nim postępowanie dyscyplinarne lub karne zostanie zaniechane lub gdy nastąpi uwolnienie od oskarżenia prawomocnym wyrokiem sądowym.

Art. 8. Z płacy, otrzymywanej w myśl art. 1. przez oficerów i im równorzędnych znajdujących się w areście śledczym, potrąca się koszty ich wyżywienia. Koszty te nie mogą przewyższać sumy strawnego wraz z dodatkiem do tegoż.

Przepis artykułu niniejszego dotyczy również oficerów i im równorzędnych, skazanych prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności bez degradacji (art. 2.)

Art. 9. Za wojskowych w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się oficerów, duchownych wojskowych, urzędników wojskowych i szeregowych.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z chwilą tą tracą moc prawną wszystkie przepisy i rozkazy z nią sprzeczne.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Prezydent Ministrów :

W. Grabski.

Marszałek :

Trąpczyński.

Minister Spraw Wojskowych :

J. Leśniewski.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie sądów doraźnych w b. zaborze austriackim.

Art. 1. Sądownictwu doraźnemu mogą być podane oprócz zbrodni, wymienionych w §§ 429 i 430 austr. pr. kar., przestępstwa następujące:

1. zdrada główna z §§ 58—62. ust. kar.;

2. zakłócenie spokoju publicznego z §§ 65 a) i c) ust. kar.;

3. bunt z §§ 68., 69. i 70. u. k. w. w przypadkach zagrożonych karą ciężkiego więzienia od 10—20 lat;

4. złośliwe uszkodzenie lub przeszkadzanie w ruchu telegrafów (telefonów) z § 89. ust. kar.;

5. zbrodnie z ustawy z dnia 27. maja 1885 r. Dz. Pr. P. Nr. 134. o używaniu środków wybuchowych.

Art. 2. § 439. austr. pr. kar. ma zastosowanie z tą zmianą, że prokurator przed postawieniem obwinionego przed sądem doraźnym może w razie potrzeby zarządzić dochodzenia przygotowawcze, które jednak nie mogą trwać dłużej nad dni czternaście, licząc od dnia zawiadomienia prokuratora o przestępstwie; prokurator jest obowiązany w ciągu 24 godzin wnieść o przesłuchanie przez sędziego śledczego lub sędziego powiatowego

każdego zaaresztowanego obwinionego, o ile przesłuchanie takie już przedtem nie nastąpiło.

Art. 3. Orzeczenie, czy zachodzi potrzeba zaprowadzenia sądu doraźnego w przypadku przestępstw, wymienionych w artykule 1. niniejszego rozporządzenia, a nie objętych §§ 429. i 430. aust. pr. kar. należy do Rady Ministrów.

Art. 4. Wykonanie tego rozporządzenia należy do Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na czas trwania wojny.

Prezydent Ministrów

W. Grabski.

Naczelnik Państwa i Przewodniczący
Rady Obrony Państwa

Józef Piłsudski.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21. lipca 1920 r.

w przedmiocie poddania osób cywilnych z powodu przestępstw przeciw sile zbrojnej pod sądownictwo wojskowe.

Na podstawie art. 4. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. Dz. Ustaw Nr. 59 poz. 368 w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5. lipca 1912 r. oraz na podstawie art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 15. lipca 1920 roku Dz. Ustaw Nr. 60 poz. 372 w przedmiocie zmiany art. 185 powyższego rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, co następuje:

Art. 1. Osoby, podlegające zresztą właściwości sądów cywilnych, poddaje się z dniem ogłoszenia niniej-

szego rozporządzenia sądownictwu wojskowemu za nieuprawnione werbowanie, nakłanianie żołnierzy do przestępstw wojskowych i pomoc w popełnieniu tychże, za szpiegostwo i porozumiewanie się z nieprzyjacielem, tudzież za inne przestępstwa, mające na celu wyrządzenie szkody polskiej sile zbrojnej lub jej sprzymierzeńcom albo przysporzenie korzyści nieprzyjacielowi, za nakłanianie do nieusłuchania rozkazu, powołującego do służby wojskowej, lub do innego cięższego przestępstwa, popełnionego przez nieusłuchanie takiego rozkazu.

Przestępstwa powyższe, popełnione przed dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, będą osądzone przez sądy cywilne.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw; wykonanie jego należy do Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Minister Spraw Wojskowych

J. Leśniewski.

Prezydent Ministrów

W. Grabski.

Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości

Dr. J. Morawski.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21. lipca 1920 r.

w przedmiocie sądów doraźnych w b. za-
borze austriackim.

Na mocy art. 3. rozporządzenia Rady Obrony
Państwa z dnia 18. lipca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 61.

poz. 393. w przedmiocie sądów doraźnych w b. zaborze austriackim Rada Ministrów postanawia co następuje:

Art. 1. W okręgach sądów apelacyjnych we Lwowie i w Krakowie zarządza się postępowanie doraźne także w przypadkach przestępstw następujących:

1. zdrada główna z §§ 58—62 u. k.;
2. zakłócenie spokoju publicznej z § 65 a i c u. k.;
3. bunt z §§ 68., 69. i 70. u. k w przypadkach zagrożonych karą ciężkiego więzienia od 10—20 lat;
4. złośliwe uszkodzenie lub przeszkadzanie w ruchu telegrafu (telefonu) z § 89. u. k.;
5. zbrodnie, wymienione w ustawie z dnia 27-go maja 1885 r. Dz. P. P. Nr. 134 o używaniu środków wybuchowych.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w myśl §§ 431.—433. austr. p. k.

Prezydent Ministrów

W. Grabski.

Kierownik Min. Spraw Wewn.

Dunikowski w. z.

Kierownik Min. Sprawiedliwości

Dr. J. Morawski.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 26. z 27/3 1920.

USTAWA.

z dnia 16. marca 1920 roku

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw karnych obowiązujących w b. zaborze austriackim.

Art. 1. — 1. Powszechną ustawę karną z dn. 27. maja 1852 r. (austr. Dz. u. p. Nr. 117), względnie

ustawę z dnia 9 kwietnia 1910 r. (Dz. u. p. Nr. 73) zmienia się o tyle, iż w § 85a, 173, 183, 186b i 200 wstępuje w miejsce kwoty dwieście koron — kwota tysiąc, w § 174 II, 175 II, 176 II i 181 w miejsce kwoty pięćdziesiąt koron — kwota dwieście pięćdziesiąt koron, w § 179, 184 i 203 w miejsce kwoty dwa tysiące koron — kwota dziesięć tysięcy koron a w § 182 w miejsce kwoty tysiąc koron — kwotę pięć tysięcy koron.

2. Ustęp 2 § 100 powszechnej ustawy karnej otrzymuje brzmienie następujące:

a) „Jeżeli zachodzą okoliczności obciążające, zwłaszcza jeżeli przez gwałt zadany lub przez niebezpieczne zagrożenie skrzywdzony był przez dłuższy czas udręczony, jeżeli grożono morderstwem lub podpaleniem; jeżeli uszkodzenie, którem grożono, lub szkoda, któraby mogła wyniknąć z wymuszonego świadczenia, znoszenia lub zaniechania, przenosi kwotę dziesięć tysięcy koron; jeżeli pogroźka była wymierzona przeciw całemu gminom lub powiatom — należy wymierzyć karę ciężkiego więzienia od jednego roku do lat pięciu“.

3. Część druga § 186 powszechnej ustawy karnej otrzymuje brzmienie następujące:

b) „jeżeli kwota lub wartość wszystkich na kilka zawodów ukrytych, nabytych lub pozbytych rzeczy, pochodzących z kradzieży lub sprzeniewierzenia, przenosi razem tysiąc koron; albo

c) jeżeli kwota lub wartość wszystkich ukrytych, nabytych lub pozbytych rzeczy, pochodzących z kradzieży lub sprzeniewierzenia, przenosi razem trzysta koron, a sprawca był już karany dwa razy za zbrodnię lub przekroczenie uczestnictwa w kradzieży lub sprzeniewierzeniu — uczestnictwo winno być karane więzieniem od sześciu miesięcy do jednego roku, a w miarę wielkości kwoty, podstępu i szkody zrządzonej — aż do lat pięciu“.

4. w § 1. ustawy z dnia 25. maja 1883 r. (Dz. u. p. Nr. 78) w przedmiocie przepisów karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji przymusowych wstępuje w miejsce kwoty pięćdziesiąt złotych reńskich kwota tysiąc koron.

Art. 2. — 1. Najwyższą granicę grzywien, przewidzianych w powszechnej ustawie karnej i w dodatkowych ustawach karnych, tudzież grzywiny, oznaczone w tych ustawach kwotą stałą, podwyższa się pięciokrotnie.

2. W § 221. powszechnej ustawy karnej w miejsce kwoty sto złotych reńskich wstępuje kwota tysiąc koron.

3. W § 522. powszechnej ustawy karnej w miejsce słów: „od dziesięciu do dziewięciuset złotych reńskich“ wstępują słowa: „od stu do stu tysięcy koron“.

4. Ustęp 2. § 260 powszechnej ustawy karnej otrzymuje brzmienie następujące:

„W przypadku pierwszym należy zamiast grzywiny wymierzyć odpowiednią karę aresztu przy uwzględnieniu wysokości grzywiny, wielkości przewinienia i stosunków osobistych skazanego. Kara aresztu, wstępująca w miejsce grzywiny, wynosi najmniej jeden dzień, a najwyżej jeden rok; jeżeli jednak ustawa obok grzywiny grozi alternatywnie karą na wolności w wymiarze poniżej jednego roku, to kara aresztu, wstępująca w miejsce grzywiny lub nieściągalnej części grzywiny, może na wniosek skazanego być zamieniona na obowiązek darmego wykonania pracy na rzecz Państwa, powiatu lub gminy, o ile w czasie uczynienia tego wniosku istnieje sposobność do takich prac, przyczem dwa dni robocze będą liczone najmniej za jeden dzień aresztu. Nie wykonanie pracy w zakreślonym przez sąd terminie pociągnie za sobą bezzwłoczne wykonanie kary aresztu.

5. Kto w wykonaniu urzędu lub służby w poświadczeniu o wykonaniu pracy, dopuszczonej przez sąd w miejsce grzywny (ust. 4), świadomie potwierdza nieprawdę — będzie karany wedle § 103. powszechnej ustawy karnej za zbrodnię nadużycia władzy urzędowej.

6. Grzywny, orzeczone przez sądy za czyny karygodne, kwoty pieniężne, uznane przez sąd za przepadłe, oraz czysty dochód ze sprzedaży przedmiotów, uznanych przez sąd za przepadłe — wpływają do Skarbu Państwa i będą użyte na budowę i utrzymanie domów poprawy, domów pracy przymusowej i zakładów wychowawczych dla zaniedbanej młodzieży w b. zaborze austriackim, o ile obowiązujące przepisy niektórych grzywien wpływających do Skarbu Państwa, już nie przeznaczają na inne cele.

7. Postanowienie ustępu pierwszego § 75. ustawy z dnia 5. lipca 1912 r. (austr. Dz. u. p. Nr. 128.) o sile zbrojnej utrzymuje się w mocy.

8. Podarunki, o których mowa w §§ 104. i 105. powszechnej ustawy karnej, wpływają do Skarbu państwa na cel, powyżej pod l. 6. wymieniony.

9. W § 311. powszechnej ustawy karnej dodaje się następujące zdanie drugie: „Nadto złożony ma być podarunek, ofiarowany lub rzeczywiście dany, na rzecz Skarbu Państwa; podarunek taki względnie jego wartość będzie użyta na budowę i utrzymanie domów poprawy, domów pracy przymusowej i zakładów wychowawczych dla zaniedbanej młodzieży w b. zaborze austriackim”.

Artykuł 3. W § 532. powszechnej ustawy karnej w miejsce kwot pięćdziesiąt względnie dwieście złotych reńskich wstępują kwoty: pięćset względnie dwa tysiące koron.

Art. 4. — 1. Skazanych na dłuższą karę pozbawienia wolności można za ich zgodą uwolnić warunkowo z zamknięcia, jeżeli odcierpieli w razie skazania na doży-

wotnie pozbawienie wolności najmniej piętnaście lat, w razie zaś skazania na czasowe pozbawienie wolności — dwie trzecie nałożonej na nich kary, w ciągu tego czasu dobrze się sprawowali, a wobec dawniejszego ich życia i innych stosunków osobistych można się spodziewać dalszego dobrego prowadzenia się, oraz jeżeli mają zapewnioną dostateczną i stałą sposobność do pracy, wystarczającej na ich utrzymanie, lub jeżeli stwierdzono, że ktoś będzie dbać o to, aby uwolnieni mieli schronienie i utrzymanie. Skazani na czasowe ciężkie więzienie lub więzienie, nie mogą być uwolnieni z zamknięcia przed odcierpieniem jednego roku, skazani na areszt lub ścisły areszt przed odcierpieniem sześciu miesięcy kary.

2. Warunkowe uwolnienie można każdej chwili odwołać, jeżeli uwolniony źle się prowadzi lub postępuje wbrew obowiązkom, jakie nałożono na niego przy uwolnieniu.

Odwołanie ma ten skutek, że na poczet wyrzeczonej kary nie będzie zaliczony czas, jaki upłynął od warunkowego uwolnienia do ponownego zamknięcia.

3. Decyzję w przedmiocie warunkowego uwolnienia tudzież odwołania uwolnienia wydaje Minister Sprawiedliwości po wysłuchaniu zdania prokuratora przy sądzie apelacyjnym i zarządu więzienia.

4. Warunkowo uwolniony może być oddany na czas próby pod nadzór władzy bezpieczeństwa lub odpowiedniej osoby, która oświadczy gotowość podjęcia się tego obowiązku.

5. Władza bezpieczeństwa może zarządzić przytrzymanie uwolnionego z poważnych względów dobra publicznego, winna jednak postarać się natychmiast o decyzję w przedmiocie cofnięcia uwolnienia. Jeżeli przytrzymanie doprowadzi do odwołania uwolnienia — przyjmuje się, że odwołanie nastąpiło w dniu przytrzymania.

6. Jeżeli oznaczony czas kary upłynął bez odwołania uwolnienia warunkowego — kara uchodzi za odcierpianą.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w byłym zaborze austryjackim do dni czternastu po jej ogłoszeniu i stosuje się także do czynów karygodnych przedtem popełnionych, o ile podsądny, wedle przepisów dawniejszych podlegałby traktowaniu surowszemu.

Art. 6. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Prezydent Ministrów

L. Skulski.

Marszałek

Trąpczyński.

Minister Sprawiedliwości

Morawski w z.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 75. z dn. 12.8.1920.

511.

Art. 1. Policja państwowa jest organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych i ma za zadanie ochronę bezpieczeństwa Państwa, tudzież bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. W czasie wojny ponadto może być użyta także dla celów wojskowych.

Art. 2. O ile policja państwowa używaną jest dla celów wojskowych wszystkie jej organa obowiązane są do ścisłego wykonywania rozkazów wydanych im przez właściwe władze wojskowe.

Funkcjonariusze policji państwowej winni popełnienia czynów przestępnych, podlegają wojskowym ustawom karnym i wojskowemu sądownictwu karnemu.

Art. 3 Jeżeli policja państwowa zostaje użyta do celów wojskowych, właściwe władze wojskowe mogą jej wydawać rozkazy bezpośrednio.

Art. 4. Za samowolne opuszczenie służby, funkcjonariusze policji podlegają karom ustanowionym dla wojskowych za dezercję.

Art 5. Obowiązku funkcjonariuszów policji oraz tryb postępowania służbowego przy użyciu policji dla celów wojskowych, określi osobna instrukcja Ministra Spraw Wojskowych, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 6. W czasie trwania mocy obowiązującej niniejszego rozporządzenia Policja państwowa w stosunku do osób wojskowych otrzymuje uprawnienia wojskowej Żandarmerji, w służbie zaś wartowniczej otrzymuje prawa wart wojskowych.

Art. 7. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw. Odwołanie niniejszego rozporządzenia nastąpić może na podstawie uchwały Rady Ministrów.

Art. 8. Wykonanie tego rozporządzenia poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych i Ministrowi Spraw wewnętrznych.

Naczelnik Państwa i przewodniczący
Rady Obrony Państwa

Piłsudski

Prezydent Ministrów

Witos.

39.

USTAWA

z dnia 20. stycznia 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 5. ustawy z dn. 29. lipca 1919 r. o tymczasowym sądownictwie wojskowym (Dz. Pr. z r. 1919 Nr. 65, poz. 389).

Art. 1. Przewidziany w art. 5. ustawy z dnia 29. lipca 1919 r. o tymczasowym sądownictwie wojskowym termin przedłuża się o 3 miesiące, licząc od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej.

Art. 2. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek
Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów:
L. Skulski.

Minister Spraw Wojskowych:
Leśniewski.

Minister Sprawiedliwości:
Jan Hebdzyński.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 15. lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 185. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. o wprowadzeniu w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5. lipca 1912 roku.

Art. 1. Artykuł 185 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5. lipca 1912 r. otrzymuje następujące brzmienie:

„Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie natychmiast po jego ogłoszeniu, z wyjątkiem postanowień, dotyczących sądów załogowych, które wchodzi w życie w 6 (sześć) tygodni po ogłoszeniu“.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Naczelnik Państwa
i Przewodniczący Rady Obrony Państwa
J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów
W. Grabski.

389.

U S T A W A

z dnia 29. lipca 1919 r.

o tymczasowem sądownictwie wojskowem.

Art. 1. Aż do czasu zaprowadzenia jednolitego ustawodawstwa sądowno-wojskowego stosowane będą narazie w zakresie sądownictwa wojskowego przepisy wojskowe kodeksu niemieckiego z r. 1872 i wojskowej ustawy postępowania karnego austriackiego z r. 1912.

Art. 2. Względem przestępstw pospolitych stosowane będą w sądownictwie wojskowem powszechne ustawy karne materialne w poszczególnych dzielnicach obowiązujące.

Art. 3. Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, postawiony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, wyda rozporządzenie, wprowadzające w życie postanowienia art. 1—2 niniejszej ustawy, a zarazem władna będzie poczynić w ustawach wymienionych w powyższych artykułach, zmiany i uzupełnienia zarówno w zakresie organizacji sądownictwa wojskowego, jak i w prawie karnem materialnem i procesowem; w szczególności określić należy, które z ustaw wymienionych w art. 2 obowiązywać będą tymczasowo w polu i na morzu, tudzież jakie ustawy stosowane być winne względem ludności poddanej sądownictwu wojskowemu na obszarach, na które moc obowiązująca ustaw w art. 2 wymienionych się nie rozciąga, względnie przewidzieć sposób określenia tychże ustaw.

Art. 4. Rozporządzenia przewidziane w art. 3. zyskują moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia ich w Dzienniku Praw, o ile w rozporządzeniach tych inaczej po-

stanowione nie będzie co do początku ich mocy obowiązującej i nie mogą wychodzić na niekorzyść pod sądnych.

Art. 5 Rada Ministrów władna będzie wydawać rozporządzenia przewidziane w art. 3 niniejszej ustawy przez czas 4 miesięcy, licząc od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy; rozporządzenia te winne być następnie przedłożone Sejmowi do zatwierdzenia na najbliższym jego posiedzeniu.

Art. 6. Aż do chwili wejścia w życie rozporządzeń, wymienionych w art. 3 niniejszej ustawy, stosowane będą nadal dotychczasowe przepisy w zakresie sądownictwa wojskowego, ogłoszone w Dzienniku Rozkazów Wojskowych po dzień 10. marca 1919 r. łącznie z mocą obowiązującą od dnia ich ogłoszenia w tymże dzienniku, względnie dnia późniejszego, wskazanego w nich jako początek mocy obowiązującej. Czynności sądowe na podstawie tych przepisów przedsięwzięte nadal według nich oceniane będą.

Art. 7. Przepis artykułu 6 niniejszej ustawy nie odnosi się jednak do ogłoszonych w Dzienniku Rozkazów Wojskowych przepisów o wojskowych sądach doraźnych.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Wykonanie jej należy do Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Sprawiedliwości.

Prezydent Ministrów :

w z. *S. Wojciechowski.*

Marszałek :

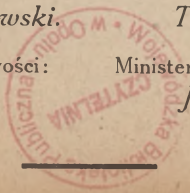
Trąpczyński.

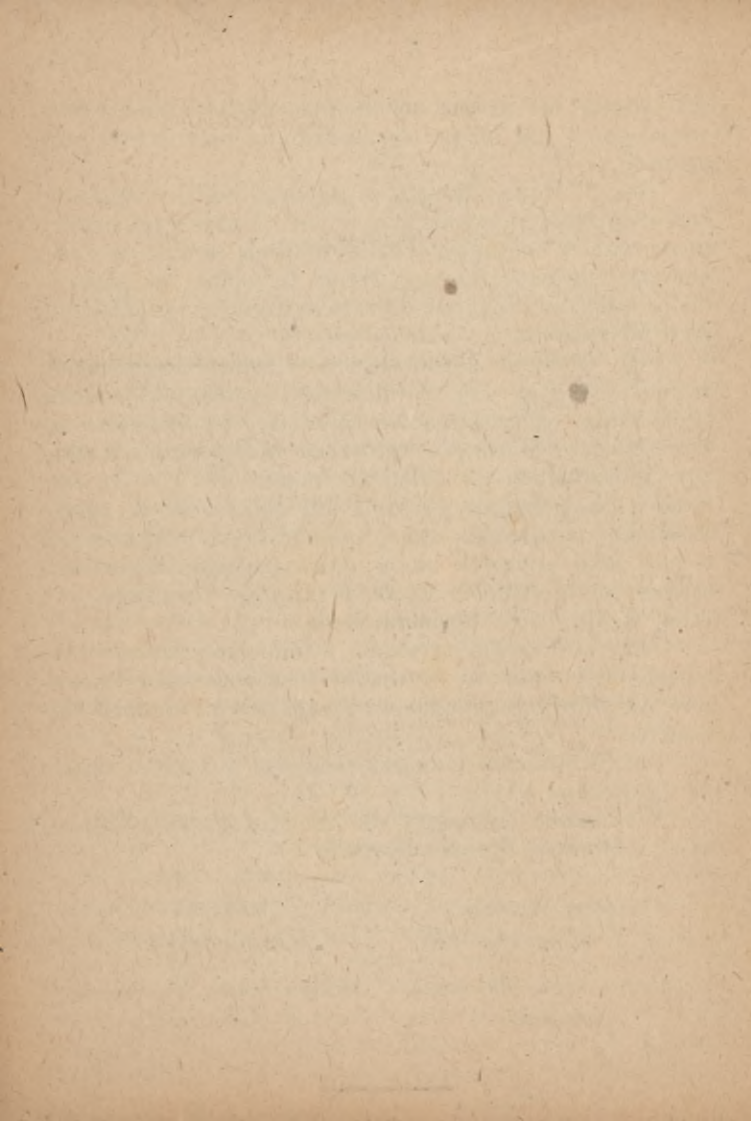
Minister Sprawiedliwości :

Supiński.

Minister Spraw Wojskowych :

J. Leśniewski.

Omyłki druku.

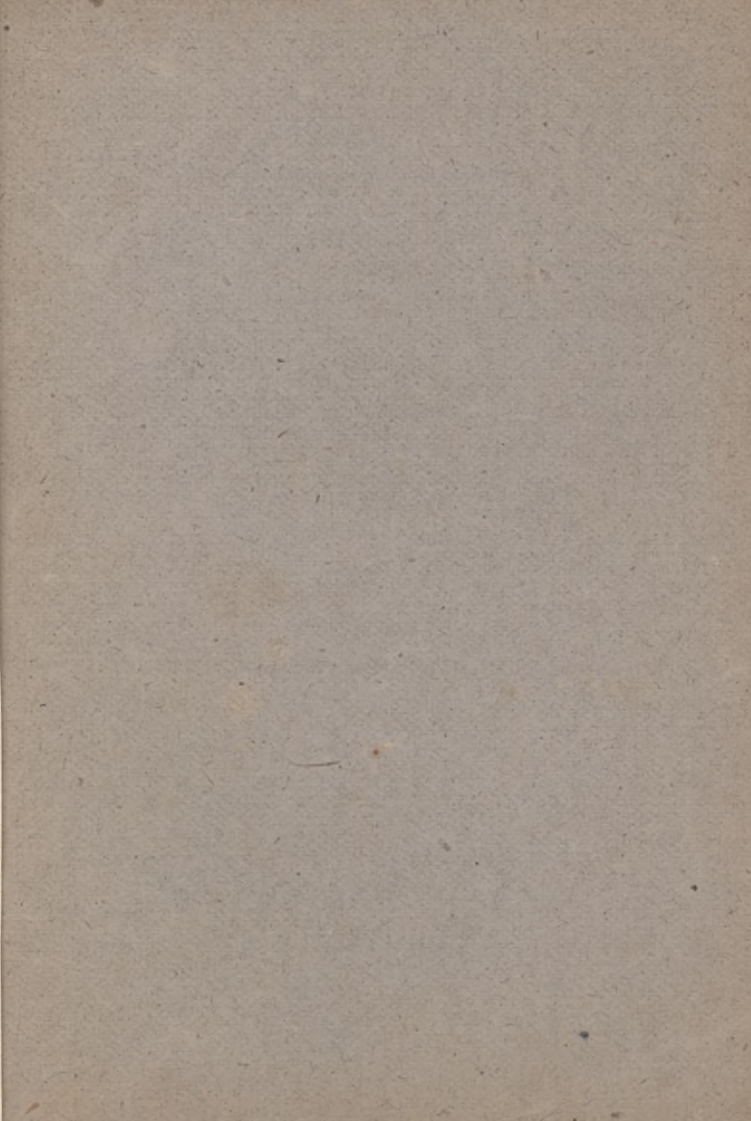
- Strona 3, wiersz 11. z góry, umieścić: *) *)
" 3, w uwadze umieścić: *)*) Art. 9. rozp. R. M. z 10 maja 20.
" 4, wiersz 1. z góry, zamiast „zastosowania“, czytaj: „zasto-
wanie“
" 4, wiersz 2. z dołu, po „spełniono“ ma być: „je“
" 9, „ 1 z góry, skreślić i dodać: „Podział rodzajów
aresztu“.
" 9, wiersz 2. z góry, po § 20 umieścić: *)
" 9, u dołu, jako uwaga, ma być: *) patrz art. 18. rozp. R.
M. z 10. maja 20.
" 13, wiersz 10. i 11. z dołu ma być w nawiasie.
" 13, „ 3. z dołu, po słowie „miejsca“, ma być:

„Przeniesienie do drugiej klasy.

§ 38.

Kto za występki był sądownie już dwukrotnie skazany i ukarany, może być obok kary pozbawienia wolności, przeniesiony do drugiej klasy żołnierzy, jeśli go skazano poraz trzeci za występki wojskowy“.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 327001

000-327001-00-0